

CHAMBRE DES REPRÉSENTANTS
DE BELGIQUE

24 mars 2014

AUDITION

**du Collège des procureurs généraux sur
la problématique du suivi de dossiers
judiciaires en matière de fraude fiscale et de
blanchiment**

RAPPORT

FAIT AU NOM DE LA COMMISSION
DES FINANCES ET DU BUDGET
PAR
M. Luk VAN BIESEN

SOMMAIRE

Pages

I. Exposés des représentants du Collège des procureurs généraux	3
II. Questions des membres	15
III. Réponses des représentants du Collège des Procureurs généraux et répliques des membres.....	19

BELGISCHE KAMER VAN
VOLKSVERTEGENWOORDIGERS

24 maart 2014

HOORZITTING

**met het College van procureurs-generaal,
over de problematiek van de opvolging van
gerechtelijke dossiers inzake fiscale fraude en
witwassen**

VERSLAG

NAMENS DE COMMISSIE
VOOR DE FINANCIËN EN DE BEGROTING
UITGEBRACHT DOOR
DE HEER **Luk VAN BIESEN**

INHOUD

Blz.

I. Uiteenzettingen van de vertegenwoordigers van het College van procureurs-generaal.....	3
II. Vragen van de leden	15
III. Antwoorden van de vertegenwoordigers van het College van procureurs-generaal en replieken van de leden.....	19

**Composition de la commission à la date de dépôt du rapport/
Samenstelling van de commissie op de datum van indiening van het verslag**
Président/Voorzitter: Georges Gilkinet

A. — Titulaires / Vaste leden:

N-VA Peter Dedecker, Jan Jambon, Steven Vandeput,
Veerle Wouters
PS Olivier Henry, Christophe Lacroix, Alain Mathot,
Christiane Vienne
CD&V Carl Devlies, Kristof Waterschoot
MR Olivier Destrebecq, Damien Thiéry
sp.a Karin Temmerman
Ecolo-Groen Georges Gilkinet
Open Vld Luk Van Biesen
VB Hagen Goyvaerts
cdH Benoît Drèze

B. — Suppléants / Plaatsvervangers:

Karolien Grosemans, Peter Luykx, N, Karel Uyttersprot, Bert Wollants
Laurent Devin, Isabelle Emmery, Yvan Mayeur, Franco Seminara, Eric
Thiébaud
Jenne De Potter, Raf Terwingen, Jef Van den Bergh
David Clarinval, Luc Gustin, Marie-Christine Marghem
Dirk Van der Maelen, Peter Vanvelthoven
Meyrem Almaci, Muriel Gerken
Patrick Dewael, Gwendolyn Rutten
Gerolf Annemans, Barbara Pas
Christian Brotcorne, Catherine Fonck

C. — Membre sans voix délibérative / Niet-stemgerechtigd lid:

LDD Jean Marie Dedecker

N-VA	:	Nieuw-Vlaamse Alliantie
PS	:	Parti Socialiste
MR	:	Mouvement Réformateur
CD&V	:	Christen-Democratisch en Vlaams
sp.a	:	socialistische partij anders
Ecolo-Groen	:	Ecologistes Confédérés pour l'organisation de luttes originales – Groen
Open Vld	:	Open Vlaamse liberalen en democraten
VB	:	Vlaams Belang
cdH	:	centre démocrate Humaniste
FDF	:	Fédéralistes Démocrates Francophones
LDD	:	Lijst Dedecker
MLD	:	Mouvement pour la Liberté et la Démocratie
INDEP-ONAFH	:	Indépendant-Onafhankelijk

Abréviations dans la numérotation des publications:

DOC 53 0000/000: Document parlementaire de la 53e législature, suivi
du n° de base et du n° consécutif
QRVA: Questions et Réponses écrites
CRIV: Version Provisoire du Compte Rendu intégral
CRABV: Compte Rendu Analytique
CRIV: Compte Rendu Intégral, avec, à gauche, le
compte rendu intégral et, à droite, le compte rendu
analytique traduit des interventions (avec les an-
nexes)
PLEN: Séance plénière
COM: Réunion de commission
MOT: Motions déposées en conclusion d'interpellations
(papier beige)

Afkortingen bij de nummering van de publicaties:

DOC 53 0000/000: Parlementair document van de 53e zittingsperiode +
basisnummer en volgnummer
QRVA: Schriftelijke Vragen en Antwoorden
CRIV: Voorlopige versie van het Integraal Verslag
CRABV: Beknopt Verslag
CRIV: Integraal Verslag, met links het definitieve integraal verslag
en rechts het vertaald beknopt verslag van de toespraken
(met de bijlagen)
PLEN: Plenum
COM: Commissievergadering
MOT: Moties tot besluit van interpellaties (beigekleurig papier)

Publications officielles éditées par la Chambre des représentants

Commandes:
Place de la Nation 2
1008 Bruxelles
Tél. : 02/ 549 81 60
Fax : 02/549 82 74
www.lachambre.be
courriel : publications@lachambre.be

Les publications sont imprimées exclusivement sur du papier certifié FSC

Officiële publicaties, uitgegeven door de Kamer van volksvertegenwoordigers

Bestellingen:
Natieplein 2
1008 Brussel
Tel. : 02/ 549 81 60
Fax : 02/549 82 74
www.dekamer.be
e-mail : publicaties@dekamer.be

De publicaties worden uitsluitend gedrukt op FSC gecertificeerd papier

MESDAMES, MESSIEURS,

Votre commission a organisé cette audition au cours de sa réunion du 18 février 2014.

I. — EXPOSÉS DES REPRÉSENTANTS DU COLLÈGE DES PROCUREURS GÉNÉRAUX

A. Exposé de M. Lucien Nouwynck, procureur général près la Cour d'appel de Bruxelles.

1. Le constat

M. Lucien Nouwynck, procureur général près la Cour d'appel de Bruxelles, indique qu'actuellement la lutte contre la criminalité économique et financière, en particulier la fraude fiscale grave, se solde par des résultats très médiocres. Des dossiers aboutissent trop souvent au constat de la prescription de l'action publique ou du dépassement du délai raisonnable en raison de défaillances à tous les niveaux de la chaîne pénale: manque d'enquêteurs, d'experts, de magistrats spécialisés et disponibles; les priorités se situant *de facto* ailleurs.

Dans le domaine de la criminalité économique et financière, l'égalité des armes est un leurre: face à des suspects aux moyens financiers démesurés, bénéficiant des conseils des meilleures équipes d'experts et d'avocats spécialisés, les moyens de la justice sont dérisoires. Dans quasi tous les dossiers d'une certaine ampleur, les magistrats sont confrontés à des montages financiers élaborés, utilisant toutes les subtilités d'une législation complexe et les opportunités qu'ouvrent les paradis fiscaux qui existent toujours.

Les conséquences de ce constat sont multiples:

- pas de caractère suffisamment dissuasif des sanctions à l'égard des fraudeurs mettant en œuvre des fraudes graves;

- injustice à l'égard des contribuables auxquels des efforts sont par ailleurs demandés;

- distorsion de la concurrence au préjudice des acteurs économiques honnêtes;

- pertes énormes pour l'État et les caisses de la sécurité sociale, du Trésor public en général, d'où mise

DAMES EN HEREN,

Uw commissie heeft deze hoorzitting gehouden tijdens haar vergadering van 18 februari 2014.

I. — UITEENZETTINGEN VAN DE VERTEGENWOORDIGERS VAN HET COLLEGE VAN PROCUREURS-GENERAAL

A. Uiteenzetting van de heer Lucien Nouwynck, procureur-generaal bij het hof van beroep te Brussel

1. Vaststelling

De heer Lucien Nouwynck, procureur-generaal bij het hof van beroep te Brussel, wijst erop dat de bestrijding van de economische en financiële criminaliteit en met name, van de ernstige fiscale fraude momenteel povere resultaten oplevert. In al te veel dossiers moet worden vastgesteld dat de stafvordering verjaard is of de redelijke termijn verstreken is wegens manco's in alle geledingen van de strafrechtketen: door een tekort aan onderzoekers, deskundigen, gespecialiseerde en beschikbare magistraten liggen de prioriteiten *de facto* elders.

Wat de economische en financiële criminaliteit betreft, is gelijkheid van wapens denkbeeldig: in vergelijking met de onuitputtelijke financiële middelen en de bijstand door de beste teams van deskundigen en gespecialiseerde advocaten die verdachten genieten, stellen de middelen van het gerecht niets voor. In haast alle dossiers van een zekere omvang krijgen de magistraten te maken met uitgebreide financiële constructies waarbij gebruik wordt gemaakt van alle achterpoortjes van een complexe wetgeving en van de opportuniteiten die de - overigens nog niet verdwenen - belastingparadijzen bieden.

Die vaststelling heeft heel wat gevolgen:

- sancties tegen fraudeurs die ernstige fraude plegen, hebben slechts een beperkt ontradend effect;

- er ontstaat een onrechtvaardige situatie jegens de belastingplichtigen, die overigens ook inspanningen moeten leveren;

- eerlijke economische actoren lijden onder de aldus ontstane concurrentievervalsing;

- de Staat, de sociale zekerheid en de overheidsfinanciën in het algemeen kampen met grote financiële

en péril des mécanismes de solidarité et de redistribution des richesses qui assurent la cohésion sociale;

— travail en pure perte de tous ceux qui sont intervenus aux différentes phases des enquêtes et procédures judiciaires, avec une démotivation profonde qui en résulte.

Un aperçu de cette situation a, notamment, été donné à la ministre de la Justice suite à plusieurs questions posées par M. Devlies (questions n° 1186, 1187 et 1188 du 22 novembre 2013, n° 21577, 21578 et 21579 du 14 janvier 2014, 22040 du 5 février 2014 et 22072 du 7 février 2014).

Dans le passé, diverses questions parlementaires ont déjà porté sur cette même problématique. Sans vouloir être exhaustif, on peut rappeler notamment les questions parlementaires posées par M. Gilkinet (questions n° 18276 du 12 janvier 2010 et n° 1760 du 20 décembre 2010), la question parlementaire posée le 27 juin 2012 par M. Schoofs concernant le manque d'enquêteurs spécialisés en matière de criminalité économique et fiscale, la question parlementaire n° 5-943 du 12.5 2011 de Mme Maes, les questions parlementaires n° 71 et 592 du 20 juillet 2012 de M. Logghe, et la question n° 5-9007 du 13 mai 2013 posée par M. Anciaux.

Le constat est particulièrement préoccupant. Outre l'absence de sanctions dissuasives, les pertes consenties pour les finances publiques suite à la lenteur de procédures se soldant par la prescription de l'action publique ou le dépassement du délai raisonnable sont impressionnantes. Plusieurs jugements de la 49ème chambre correctionnelle du tribunal de première instance de Bruxelles et plusieurs arrêts de la 11ème chambre correctionnelle de la cour d'appel de Bruxelles ont récemment conclu à la prescription de l'action publique ou au dépassement du délai raisonnable dans d'importantes affaires de blanchiment et de fraude fiscale portant sur des centaines de millions d'euros¹.

¹ Un relevé non exhaustif de ces dossiers ayant donné lieu à une telle décision dans le ressort de la cour d'appel de Bruxelles en 2012 et en 2013 a été communiqué à Mme le ministre de la Justice en réponse aux questions parlementaires n° 1186, 1187 et 1188 du 22.11 2013 de M. le député Carl Devlies.

verliezen, waardoor de mechanismen van solidariteit en herverdeling van de rijkdom, die de sociale cohesie waarborgen, in het gedrang komen;

— alle actoren die in welke fase van een onderzoek of een gerechtelijke procedure ook zijn opgetreden, lijden louter tijdverlies, met alle demotivering van dien.

Deze stand van zaken werd met name aan de minister van Justitie overhandigd naar aanleiding van verscheidene parlementaire vragen van de heer Devlies (vragen nrs. 1186, 1187 en 1188 van 22 november 2013, nr. 21577, 21578 en 21579 van 14 januari 2014, 22040 van 5 februari 2014 en 22072 van 7 februari 2014).

Ook in het verleden zijn over dit vraagstuk al parlementaire vragen gesteld, onder meer door de heer Gilkinet (vragen nrs. 18276 van 12 januari 2010 en nr. 1760 van 20 december 2010), de heer Schoofs, op 27 juni 2012, over het gebrek aan gespecialiseerde onderzoekers inzake economische en fiscale criminaliteit, mevrouw Maes (vraag nr. 5-943 van 12 mei 2011), de heer Logghe (vragen nrs. 71 en 592 van 20 juli 2012) en de heer Anciaux (nr. 5-9007 van 13 mei 2013). Deze vaststelling is bijzonder verontrustend. Niet alleen hebben de sancties geen ontradend effect, als gevolg van de aanslepende procedures, waardoor de strafvordering verjaart of de redelijke termijn wordt overschreden, lijden de overheidsfinanciën gigantische verliezen.

In verscheidene vonnissen van de 49^e correctionele kamer van de rechtbank van eerste aanleg te Brussel en in verscheidene arresten van de 11^e correctionele kamer van het hof van beroep te Brussel werd recent geconcludeerd dat de verjaring van de strafvordering verjaard was of dat de redelijke termijn overschreden was in belangrijke witwas- en fiscalefraudedossiers waarmee honderden miljoenen euro gemoeid waren¹.

¹ Een niet-exhaustieve lijst van de dossiers die in 2012 en in 2013 bij het hof van beroep te Brussel tot een dergelijke beslissing aanleiding hebben gegeven, werd aan mevrouw de minister van Justitie meegedeeld in het antwoord op de parlementaire vragen nrs. 1186, 1187 en 1188 van 22 november 2013 van volksvertegenwoordiger Carl Devlies.

Le risque que de nouvelles décisions de ce type interviennent encore dans d'autres affaires est réel, 555 affaires étant encore actuellement en instruction depuis plus de cinq ans². (Si l'on tient compte du fait que certains de ces dossiers ont fait l'objet de jonctions et que l'on compte que les dossiers «mères», cela donne 434 affaires, dont 272 de blanchiment et 162 de fraude fiscale).

Cette situation n'a pas échappé aux observateurs de l'OCDE dans le cadre de l'évaluation de la Belgique en matière de lutte contre la corruption. C'est ainsi que, dans son rapport du 11 octobre 2013, l'OCDE constate le manque flagrant de ressources accordées aux autorités répressives belges et de moyens investis par notre pays dans ce domaine.

A divers endroits de son rapport³, l'OCDE met en exergue à quel point le manque de ressources humaines et matérielles pèse sur la capacité des autorités belges à poursuivre et sanctionner efficacement les affaires complexes de criminalité économique et financière, et indique que le dépassement du délai raisonnable est souvent le fait d'enquêtes et de délais d'attente à l'instruction trop longs causés par la surcharge de travail des autorités spécialisées en matière économique et financière.

Actuellement, notre pays fait l'objet d'une évaluation par le GAFI. Cette évaluation portera non seulement sur la conformité technique du dispositif légal de prévention et de répression du blanchiment de capitaux d'origine illicite et du financement du terrorisme, mais aussi sur son efficacité, notamment sous l'angle des poursuites pénales. Au vu du bilan dressé par le président de la CTIF, Jean-Claude Delepière, on peut craindre pour la crédibilité de la Belgique à l'issue de ce processus d'évaluation⁴.

Het risico dat dergelijke nieuwe beslissingen nog in andere gevallen opduiken, is reëel, want momenteel zijn er nog 555 zaken sinds meer dan vijf jaar in onderzoek². (Houdt men er rekening mee dat sommige van die dossiers met andere werden samengevoegd en dat hier alleen de "moederdossiers" worden meegeteld, dan komt men op een totaal van 434 zaken waarvan er 272 betrekking hebben op witwaspraktijken en 162 op fiscale fraude.)

Die toestand is de OESO-waarnemers in het kader van hun evaluatie van België op het stuk van corruptiebestrijding niet ontgaan. Zo constateert die organisatie in haar rapport van 11 oktober 2013 dat er een flagrant gebrek is aan middelen voor de Belgische strafrechtelijke instanties en dat ons land op dat vlak te weinig investeert.

Op verschillende plaatsen in het rapport³ wijst de OESO erop hoezeer het gebrek aan personele en materiële middelen weegt op het vermogen van de Belgische overheid om complexe zaken van economische en financiële criminaliteit doeltreffend te vervolgen en te bestraffen, en geeft zij aan dat de overschrijding van de redelijke termijn vaak het resultaat is van al te lange onderzoeken en wachtperiodes als gevolg van de werkoverbelasting van de instanties die gespecialiseerd zijn in economische en financiële zaken.

Momenteel wordt België ook geëvalueerd door de FATF. Die evaluatie zal niet alleen betrekking hebben op de technische conformiteit van het dispositief inzake preventie en bestrijding van het witwassen van geld van illegale herkomst en van de financiering van terrorisme, maar ook op de doeltreffendheid ervan, met name uit het oogpunt van de strafvervolgning. Gelet op de door de voorzitter van de CFI, de heer Jean-Claude Delepière, opgemaakte balans, mag men vrezen voor de geloofwaardigheid van België aan het einde van dit evaluatieproces⁴.

² En cas de prescription de l'action publique, toutes les saisies réalisées en cours d'instruction ou d'information doivent être levées même si les faits paraissent indubitablement avoir été commis.

³ Notamment Belgique: phase 3, Rapport sur la mise en œuvre et l'application de la convention sur la lutte contre la corruption d'agents publics étrangers dans les transactions commerciales internationales et des recommandations de 2009 visant à renforcer la lutte contre la corruption, page 34 n° 83 et 84).

⁴ *Paris Match*, édition belge, 17-23 octobre 2013, "Délinquance financière en Belgique: l'état d'urgence est dépassé.", interview de Jean-Claude Delepière, président de la Cellule de traitement des informations financières ("CTIF") et audition de M. Jean-Claude Delepière le 23 décembre 2013 par la Commission des Finances et du Budget (Doc. Ch. 53 3269/001).

² Als de strafvordering verjaart, moeten alle beslagleggingen die tijdens het gerechtelijk of opsporingsonderzoek zijn gedaan, worden opgeheven, zelfs al wijst alles erop dat de feiten zijn gepleegd.

³ "Phase 3 report on implementing the OECD anti-bribery convention in Belgium", blz. 34, nrs. 83 en 84.

⁴ *Paris Match*, Belgische editie, 17-23 oktober 2013, "Délinquance financière en Belgique: l'état d'urgence est dépassé", interview met de heer Jean-Claude Delepière; Kamer van volksvertegenwoordigers, Hoorzitting met de heer Jean-Claude Delepière, Verslag namens de commissie voor de Financiën en de Begroting, 23 december 2013 (DOC 53 3269/001).

2. La loi *Una Via* et les travaux menés dans ce contexte

La loi du 20 septembre 2012 instaurant le principe “*una via*” dans le cadre de la poursuite des infractions à la législation fiscale et majorant les amendes pénales fiscales⁵ a été publiée au *Moniteur belge* le 22 octobre 2012. Le même jour était publiée la circulaire COL n° 11/2012 du Collège des procureurs généraux donnant des instructions de politique criminelle en cette matière.

Le principe privilégié par cette loi veut que la fraude fiscale “simple” soit directement traitée par la voie administrative, et sanctionnée par des amendes administratives pouvant s’élever au double des droits éludés, tandis que la fraude fiscale grave ou organisée fasse l’objet de poursuites judiciaires.

Pour l’intervenant, il serait pour le moins étonnant, et même inadmissible, que les moyens ne soient pas donnés aux autorités judiciaires pour pouvoir poursuivre et faire sanctionner de manière adéquate cette fraude fiscale grave, organisée ou non⁶, dans des délais raisonnables.

C’est pourquoi le groupe de travail *Una via* a élaboré des propositions concrètes⁷.

Les résultats des travaux de ce groupe de travail, qui s’est réuni d’octobre 2009 à décembre 2010, ont été présentés le 25 janvier 2011 par M. Devlies, alors secrétaire d’État à la coordination de la lutte contre la fraude, aux commissions réunies de la Justice et des Finances et du Budget de la Chambre des représentants, qui y a également consacré ses réunions des 26 avril et 21 juin 2011. La note finale du groupe de travail, datée du 3 décembre 2010, qui a été communiquée aux membres desdites commissions, contenait un véritable programme d’action tendant à rendre l’action de la justice efficace en matière de lutte contre la fraude fiscale.

⁵ Cette loi met en œuvre la recommandation n° 7 de la commission d’enquête parlementaire sur les grands dossiers de fraude fiscale.

⁶ Voir la loi du 15 juillet 2013 portant des dispositions urgentes en matière de lutte contre la fraude (M.b., 10 juillet 2013).

⁷ Ce groupe de travail était composé de M. Patrick De Wolf, avocat général près la cour d’appel de Bruxelles, Mme Marie-Anne Franquinet, avocat général près la cour du travail de Liège, M. Frank Philipsen, administrateur général de l’ISI, et Johan Denolf, directeur de la direction judiciaire financière (“DJF”) de la police fédérale.

2. De *Una Via*-wet en de werkzaamheden in die context

De wet van 20 september 2012 tot instelling van het “*una via*”-principe in de vervolging van overtredingen van de fiscale wetgeving en tot verhoging van de fiscale penale boetes⁵ werd in het *Belgisch Staatsblad* bekendgemaakt op 22 oktober 2012. Op dezelfde dag werd omzendbrief COL nr. 11/2012 van het College van procureurs-generaal bekendgemaakt, waarin daarover beleidsinstructies op strafrechtelijk vlak worden gegeven.

Het in die wet voorgestane principe houdt in dat de “gewone” fiscale fraude direct administratief wordt behandeld en wordt bestraft met administratieve boetes (die tot tweemaal de ontdoken rechten kunnen bedragen), terwijl de ernstige of georganiseerde fiscale fraude gerechtelijk wordt vervolgd.

Voor de spreker zou het op zijn minst verrassend en zelfs onduidelijk zijn mochten de gerechtelijke autoriteiten niet kunnen beschikken over die middelen, om die al dan niet georganiseerde ernstige fiscale fraude⁶ adequaat binnen redelijke termijnen te bestraffen.

Daarom heeft de *Una Via*-werkgroep concrete voorstellen ontwikkeld⁷.

De resultaten van de werkzaamheden van die werkgroep (die is bijeengekomen van oktober 2009 tot december 2010) werden op 25 januari 2011 door de heer Devlies, toenmalig staatssecretaris voor de Coördinatie van de fraudebestrijding, voorgesteld aan de verenigde commissie voor de Justitie en voor de Financiën en de Begroting van de Kamer van volksvertegenwoordigers, die er ook haar vergaderingen van 26 april en 21 juni 2011 aan heeft gewijd. De eindnota van die werkgroep (d.d. 3 december 2010), die aan de leden van de genoemde commissies is meegedeeld, bevatte een echt actieprogramma, gericht op een doeltreffend optreden van het gerecht in de bestrijding van fiscale fraude.

⁵ Die wet geeft uitvoering aan aanbeveling nr. 7 van de parlementaire onderzoekscommissie naar de Grote Fiscale Fraudedossiers.

⁶ Zie de wet van 15 juli 2013 houdende dringende bepalingen inzake fraudebestrijding (*Belgisch Staatsblad*, 10 juli 2013).

⁷ Die werkgroep bestond uit de heer Patrick De Wolf, advocaat-generaal bij het hof van beroep van Brussel, Marie-Anne Franquinet, advocaat-generaal bij het arbeidshof te Luik, Frank Philipsen, administrateur-generaal van de BBI, en Johan Denolf, directeur van de Directie van de bestrijding van de economische en financiële criminaliteit (DJF) bij de federale gerechtelijke politie.

Ainsi, en pages 7 et suivantes du rapport précité, le groupe de travail avait dressé un constat des causes qui entravent actuellement l'efficacité des poursuites pénales en matière fiscale.

Au niveau des enquêtes, il pointait notamment l'absence de corps d'enquêteurs spécialisés spécifique et des problèmes de capacité policière, ainsi que les obstacles posés par la "Charte du contribuable" à la collaboration entre le fisc et la police.

Au niveau des poursuites, outre une mise en œuvre insatisfaisante de la fonction de substitut du procureur du Roi spécialisé en matière fiscale, ces magistrats spécialisés doivent également souvent traiter d'autres dossiers, la surcharge endémique était relevée. En page 9 du rapport, il était même fait mention d'une "incitation à la fraude vu l'absence de sanction (rapide)".

Au stade de l'instruction judiciaire, c'est notamment l'inexistence d'une fonction de juge d'instruction spécialisé en matière fiscale et financière, ainsi que l'absence de cadre de fonctionnaires du SPF Finances mis à la disposition des juges d'instruction qui étaient relevées. Les difficultés inhérentes au travail avec les experts (tarif insuffisant, très longue durée des expertises...) étaient également évoquées. La lourdeur et la longueur des procédures devant les juridictions d'instruction étaient aussi mentionnées.

Le groupe de travail avait également identifié des manquements au niveau des juridictions de fond: absence de compétences particulières en matière comptable ou fiscale dans le chef des juges, priorité donnée aux dossiers de droit commun, délais excessifs d'où risque de prescription ou de dépassement du délai raisonnable...

L'intervenant relève que trois ans plus tard, ces constats sont toujours d'actualité et sont autant d'indicateurs des actions qu'il y aurait lieu de mettre en œuvre.

Dans un entretien accordé au journal *Le Soir* suite à l'émotion suscitée dans l'opinion publique et le monde politique face à l'évasion fiscale massive via les paradis fiscaux (scandale des *offshore leaks*), le secrétaire d'État à la lutte contre la fraude John Crombez déclarait "*Nous allons mettre tous les moyens à la disposition du parquet et de la justice.*"⁸ M. Crombez n'ignore pas les difficultés à tous les maillons de la chaîne pénale, ni en particulier la situation de la cour d'appel de Bruxelles

⁸ Le Soir, 5 avril 2013.

Op bladzijde 7 e.v. van het voornoemde verslag heeft de werkgroep de oorzaken vastgesteld die thans een doeltreffende strafvervolgning in fiscale zaken belemmeren.

Op het vlak van de onderzoeken werd gewezen op het ontbreken van een specifiek orgaan van gespecialiseerde onderzoekers en op politionele bevoegdheidsproblemen, alsook op de belemmeringen voor de samenwerking tussen de fiscus en de politie als gevolg van het "Charter van de belastingplichtige".

Met betrekking tot de vervolgingen merkte de werkgroep niet alleen op dat de functie van in fiscale aangelegenheden gespecialiseerde substituu-procureur des Konings op onbevredigende wijze werd ingevuld, maar tevens dat die gespecialiseerde magistraten vaak nog andere dossiers moeten behandelen, waardoor ze overbelast zijn. Op bladzijde 9 van het verslag wordt zelfs aangegeven dat de uitblijvende (snelle) sanctionering aanzet tot het plegen van fraude.

Wat het gerechtelijk onderzoek betreft, werd onder meer aangestipt dat niet is voorzien in de functie van een in fiscale en financiële aangelegenheden gespecialiseerde onderzoeksrechter, alsook dat bij de FOD Financiën geen ambtenaren ter beschikking worden gesteld van de onderzoeksrechters. Tevens wijst het verslag op de problemen die inherent zijn aan het werken met deskundigen (ondermaats tarief, zeer lange onderzoeksduur enzovoort). Daarenboven blijken de procedures voor de onderzoeksgerechten log en langdradig te zijn.

Tevens heeft de werkgroep tekortkomingen bij de feitenrechters vastgesteld: ze beschikken niet over bijzondere bekwaamheden op het stuk van boekhouding of fiscaliteit, ze geven voorrang aan de gemeenschappelijke dossiers, de procedures slepen overdreven lang aan waardoor de zaak dreigt te verjaren of de redelijke termijn dreigt te worden overschreden enzovoort.

Volgens de spreker zijn die vaststellingen van drie jaar geleden nog steeds actueel, en geven ze aan welke acties moeten worden ondernomen.

In een interview dat staatssecretaris voor de Bestrijding van de Sociale en de Fiscale Fraude John Crombez in april 2013 aan de krant *Le Soir* gaf naar aanleiding van de verontwaardiging die de massale belastingontduiking via belastingparadijzen (*offshore leaks*-schandaal) teweegbracht bij de publieke opinie en in de politiek, verklaarde de staatssecretaris het volgende: "*Nous allons mettre tous les moyens à la disposition du parquet et de la justice*"⁸. De heer Crombez

⁸ Le Soir, 5 april 2013.

et son manque criant de moyens pour juger les affaires financières dans un délai raisonnable.

3. *Actions déjà entreprises par le ministère public*

Outre les efforts développés au quotidien par les enquêteurs et les magistrats dans des conditions difficiles, des actions structurelles ont déjà été menées.

En ce qui concerne l'action structurelle relative au suivi des instructions, le Collège des procureurs généraux a adopté le 18 mai 2010 une importante directive de politique criminelle relative à la lutte contre l'arriéré judiciaire et à la gestion et au contrôle de l'instruction judiciaire et des délais de traitement (circulaire "COL 12/2010").

Cette circulaire est un élément de réalisation du plan stratégique du ministère public visant notamment la lutte contre l'arriéré judiciaire. Elle contient des instructions précises tendant en particulier à mieux cerner la saisine des juges d'instruction et à éviter l'enlisement des instructions. Afin d'assurer un meilleur suivi des instructions, la circulaire définit des "fonctions charnières" dédiées au contrôle interne de la qualité. Malheureusement, les magistrats supplémentaires nécessaires pour assumer ces nouvelles tâches ne sont pas présents.

Si les efforts consentis avec les moyens disponibles ont porté leurs fruits en matière de droit commun, puisque les statistiques présentées l'an dernier au Parlement fédéral, le 17 avril 2013, montrent une évolution à la baisse des délais de traitement des affaires mises à l'instruction, il n'en demeure pas moins qu'en ce qui concerne la criminalité économique et financière, et la fraude fiscale en particulier, les défis sont énormes, les délais de traitement restant les plus longs pour ce type d'affaires. A titre d'exemple, l'intervenant prend l'exemple du plan d'action tendant à résorber l'arriéré de la section financière du parquet de Bruxelles. Concernant plus particulièrement Bruxelles, un plan d'action du procureur général et du procureur du Roi en vue de résorber l'arriéré du parquet de Bruxelles dans les affaires financières a été élaboré début 2008 et a été approuvé par le ministre de la Justice en avril 2008. Un protocole d'accord complétait ce plan d'action.

heeft weet van de problemen op alle niveaus van de strafvordering; tevens is hij op de hoogte van de situatie bij het hof van beroep te Brussel, waar een schrijnend gebrek heerst aan middelen om de financiële dossiers binnen een redelijke termijn te beslechten.

3. *Acties die het openbaar ministerie al heeft ondernomen*

Naast de inspanningen die de onderzoekers en de magistraten elke dag in moeilijke omstandigheden hebben geleverd, werden tevens al structurele acties ondernomen.

Met betrekking tot de structurele actie inzake de opvolging van de onderzoeken heeft het College van procureurs-generaal op 18 mei 2010 een belangrijke richtlijn aangenomen inzake de strijd tegen de gerechtelijke achterstand, de beheersing en bewaking van het gerechtelijk onderzoek en de doorlooptijden (omzendbrief COL 12/2010).

Deze omzendbrief is een onderdeel van de tenuitvoerlegging van het strategisch plan dat het openbaar ministerie heeft uitgewerkt om onder meer de gerechtelijke achterstand weg te werken. De omzendbrief bevat duidelijke instructies die in het bijzonder beogen de adiëring van de onderzoeksrechters beter af te bakenen en te voorkomen dat het onderzoek verzandt. Om de onderzoeken beter op te volgen, omschrijft de omzendbrief "sleutelfuncties" die de interne kwaliteitscontrole moeten waarborgen. Jammer genoeg zijn er onvoldoende extra magistraten voorhanden om die nieuwe taken op zich te nemen.

Uit de op 17 april 2013 aan het Federaal Parlement voorgelegde statistieken blijkt dat de doorlooptijden van de gerechtelijke onderzoeken steeds korter worden dankzij de inspanningen die met de beschikbare middelen op het stuk van het gemeenrecht werden geleverd. Dat neemt niet weg dat met betrekking tot de economische en de financiële criminaliteit, en tot de fiscale fraude in het bijzonder, de uitdagingen enorm zijn, aangezien voor dergelijke zaken nog steeds de langste doorlooptijden worden genoteerd. In dat verband verwijst de spreker naar het actieplan om de achterstand van de financiële afdeling van het parket te Brussel weg te werken. Voor Brussel in het bijzonder hebben de procureur-generaal en de procureur des Konings begin 2008 een actieplan uitgewerkt om de gerechtelijke achterstand van het parket te Brussel voor financiële dossiers weg te werken; dat actieplan werd in april 2008 goedgekeurd door de minister van Justitie. Het werd aangevuld met een protocolovereenkomst.

L'arrondissement judiciaire de Bruxelles traite à lui seul près du quart des affaires financières du pays. La proportion d'affaires financières par rapport à l'ensemble des affaires entrant au parquet y représente 5,73 % (pour 3,80 % de moyenne nationale)⁹. Capitale européenne, siège des grandes banques, compagnies d'assurances et grandes entreprises, Bruxelles est destinataire de 36,81 % de toutes les dénonciations de la CTIF en matière de blanchiment au niveau fédéral¹⁰.

Ce plan d'action a permis de résorber en grande partie l'arriéré de la section financière du parquet de Bruxelles. De 306 dossiers de procédures en français (représentant 1427 cartons) en attente de réquisitions finales en janvier 2008, on est passé à 24 (totalisant 93 cartons) en janvier 2010. Mais, faut-il le rappeler, la justice fonctionne comme une chaîne: chaque maillon doit suivre. Or, cette résorption au niveau du parquet a généré une saturation au niveau de la chambre du conseil, des chambres correctionnelles financières du tribunal de première instance et de la cour d'appel de Bruxelles.

En outre, de tels efforts, s'ils ne s'accompagnent pas de mesures structurelles dans la durée, sont rapidement anéantis, les flux d'entrée ne tarissant évidemment pas. La section ECOFIN du parquet de Bruxelles comprend une dizaine de magistrats. Ils doivent à la fois traiter les dossiers en information (6604 nouveaux dossiers financiers en 2012) et rédiger des citations directes dans ces dossiers, suivre les dossiers en instruction et rédiger des réquisitions complémentaires et finales, défendre leurs réquisitions devant la chambre du conseil et devant le tribunal correctionnel, assister aux audiences du tribunal de commerce et donner des avis dans les affaires communicables au sens de l'article 764 du Code judiciaire.

Quant au recours à la transaction pénale élargie, l'intervenant rappelle que les lois des 14 avril et 11 juillet 2011, modifiant l'article 216*bis* du Code d'instruction criminelle, ont élargi la possibilité, pour le ministère public, de proposer l'extinction de l'action publique moyennant le paiement d'une somme d'argent, dans le cadre de procédures où l'action publique est déjà intentée.

Cette "transaction pénale élargie" fait parfois l'objet de critiques. S'il est vrai qu'il faut déplorer que nos

Het gerechtelijk arrondissement Brussel behandelt alleen al bijna een vierde van de financiële zaken van het hele land. Het aandeel van de financiële zaken ten aanzien van alle zaken die het parket te behandelen krijgt, bedraagt er 5,73 % (terwijl het nationale gemiddelde 3,80 % is)⁹. Als hoofdstad van Europa en zetel van de grote banken, verzekeringsmaatschappijen en grote bedrijven is Brussel goed voor 36,81 % van alle meldingen van de CFI inzake witwassen op federaal niveau¹⁰.

Dankzij dat actieplan kon de achterstand van de financiële afdeling van het parket te Brussel grotendeels worden weggewerkt. Van de 306 Franstalige gedingen (1 427 kartons) die in januari 2008 in afwachting waren van de eindvordering, bleven er in januari 2010 nog 24 over (in totaal 93 kartons). Het hoeft echter niet gezegd dat Justitie als het ware een ketting vormt waarvan elke schakel moet volgen. Dat de achterstand bij het parket is weggewerkt, heeft aldus geleid tot een verzadiging op het niveau van de raadkamer, de financiële afdelingen van de correctionele kamers van de rechtbank van eerste aanleg en het hof van beroep te Brussel.

Bovendien gaan dergelijke inspanningen, als ze niet gepaard gaan met duurzame structurele maatregelen, al gauw teniet, aangezien de instroom uiteraard niet vermindert. De ECOFIN-afdeling van het Brusselse parket telt een tiental magistraten. Zij moeten tegelijkertijd de dossiers behandelen waarvoor een opsporingsonderzoek loopt (6 604 nieuwe financiële dossiers in 2012) en voor die dossiers rechtstreekse dagvaardingen opstellen, de dossiers die in het stadium van het gerechtelijk onderzoek verkeren volgen, aanvullende vorderingen en slotvorderingen opstellen, hun vorderingen voor de raadkamer en voor de correctionele rechtbank verdedigen, de zittingen van de rechtbank van koophandel bijwonen, alsook advies uitbrengen in de mede te delen zaken in de zin van artikel 764 van het Gerechtelijk Wetboek.

Wat de aanwending van de verruimde minnelijke schikking in strafzaken betreft, herinnert de spreker eraan dat de wetten van 14 april en 11 juli 2011 waarbij artikel 216*bis* van het Wetboek van Strafvordering werd gewijzigd, voor het openbaar ministerie in een verruimde mogelijkheid voorzien om het verval van de strafvordering voor te stellen, mits een geldbedrag wordt betaald en in het kader van rechtsplegingen waar de strafvordering al is ingesteld.

Die "verruimde minnelijke schikking in strafzaken" krijgt soms kritiek. Hoewel inderdaad te betreuren valt

⁹ Source: analystes statistiques du Collège des procureurs généraux, statistique annuelle 2012. (www.ministerepublic.be)

¹⁰ Rapport annuel 2012 de la CTIF, page 31

⁹ Bron: statistische analyses van het College van procureurs-generaal, jaarstatistiek 2012 (<http://www.om-mp.be/stat/corr/jstat2012/n/home.html>).

¹⁰ Jaarverslag 2012 van de CFI, blz. 31.

institutions judiciaires éprouvent des difficultés à porter devant le juge du fond des affaires importantes et complexes dans un délai raisonnable, il n'en demeure pas moins que cette nouvelle possibilité offerte par le législateur au ministère public permet à ce dernier d'obtenir des résultats concrets en faisant l'économie de longues procédures coûteuses en énergie et dont l'issue est souvent aléatoire.

C'est ainsi que, depuis l'entrée en vigueur de cette loi, mon office a transigé ou approuvé des transactions "élargies" dans 28 cas, permettant des recettes pour le trésor public s'élevant à un total de plus de 36 millions d'euros. Une évaluation de cette loi est prévue au plan national.

4. Propositions tendant à remédier à cette situation

Pour remédier à la situation décrite, il faudrait renforcer la chaîne pénale en matière "ECOFIN" à tous les niveaux:

— au niveau des services de police: il est indispensable de garder et renforcer au niveau de la police fédérale une direction ou un service central dédié spécifiquement à la criminalité économique et financière (soutien des enquêtes spécialisées, travail de conception et de développement d'une stratégie et d'une méthodologie des enquêtes financières au profit des enquêteurs locaux). La création d'une véritable police financière, à l'instar de la *Guardia di finanza* italienne, pourrait être envisagée;

— au niveau du ministère public: l'accord de gouvernement du 12 décembre 2011 (page 137) prévoyait la constitution d'équipes pluridisciplinaires associant les parquets et les auditorats du travail afin d'améliorer l'efficacité du ministère public en matière socio-économique et financière, en particulier pour mieux lutter contre la fraude fiscale et sociale organisée.

Une proposition se situant dans cette perspective a déjà été formulée par l'ancien procureur-général, M. Marc de le Court, notamment dans un courrier adressé à la ministre de la Justice le 20 janvier 2012. Une note détaillée fut élaborée à ce sujet et a été examinée par le Collège des procureurs généraux.

Rien n'a été concrétisé à cet égard, si ce n'est, à l'instigation du Collège des procureurs généraux, la conclusion d'accords de coopération dans certains arrondissements.

dat onze gerechtelijke instellingen moeite hebben belangrijke en complexe zaken binnen een redelijke termijn voor de feitenrechter te brengen, toch biedt die nieuwe mogelijkheid die de wetgever aan het openbaar ministerie aanreikt, laatstgenoemde instantie de gelegenheid concrete resultaten te boeken door zich langdurige en dure rechtsplegingen met een vaak wisselvallige uitkomst te besparen.

Zo heeft de instantie die de spreker vertegenwoordigt, sinds de inwerkingtreding van die wet in 28 gevallen "verruimde" minnelijke schikkingen getroffen of goedgekeurd, wat de Schatkist ontvangsten heeft opgeleverd voor een totaalbedrag van meer dan 36 miljoen euro. Er is in een nationale evaluatie van deze wet voorzien.

4. Voorstellen om die situatie te verhelpen

Om de beschreven situatie te verhelpen, zou de strafrechtelijke keten op het stuk van ECOFIN in alle opzichten moeten worden versterkt:

— bij de politiediensten: het is onontbeerlijk bij de federale politie een directie of centrale dienst te handhaven of te versterken die specifiek is belast met de economische en financiële criminaliteit (ondersteuning van de gespecialiseerde onderzoeken, uitwerking en ontwikkeling van een strategie en een methodologie inzake financiële onderzoeken, ten behoeve van de lokale onderzoekers). De oprichting van een echte financiële politie, naar het voorbeeld van de Italiaanse *Guarda di finanza*, zou kunnen worden overwogen;

— bij het openbaar ministerie: het regeerakkoord van 12 december 2011 (bladzijde 137) voorzag in de oprichting van multidisciplinaire teams waarbij de parketten en de arbeidsauditoraten zouden worden betrokken, ter verbetering van de doeltreffendheid van het openbaar ministerie in sociaaleconomische en financiële aangelegenheden, meer bepaald om de georganiseerde fiscale en sociale fraude beter te kunnen tegengaan.

Uit dat oogpunt heeft voormalig procureur-generaal Marc de le Court al een voorstel geformuleerd, met name in een brief van 20 januari 2012 aan de minister van Justitie. Dienaangaande werd een gedetailleerde nota uitgewerkt, die werd onderzocht door het College van procureurs-generaal.

In dat verband heeft niets concreet vorm gekregen, behalve dan dat, op aansporen van het College van procureurs-generaal, in sommige arrondissementen samenwerkingsakkoorden werden gesloten.

Il conviendrait de créer des entités du ministère public chargées de la lutte contre ces formes de criminalité, qui pourraient être mises en place au niveau des ressorts de cours d'appel (niveau auquel se situeront les auditeurs du travail après la mise en œuvre de la réforme des arrondissements judiciaires). Outre la synergie ainsi créée entre parquets et auditeurs du travail à un niveau permettant une grande spécialisation, cette formule assurerait la spécialisation effective des magistrats en les plaçant dans un cadre qui garantirait qu'ils puissent effectivement se consacrer entièrement à la lutte contre ces formes de criminalité.

La création d'un véritable parquet financier, rassemblant les substituts du procureur du Roi spécialisés en matière fiscale, les substituts de l'auditeur du travail chargés de la lutte contre la fraude sociale et les fonctionnaires du SPF Finances détachés dans les parquets, pourrait s'avérer très utile. Couplée à la suggestion formulée ci-dessus de création d'une *Guardia di finanza*, un dispositif global efficace pourrait ainsi voir le jour.

Par la loi du 31 décembre 2012 portant des dispositions diverses en matière de justice (1) publiée au *Moniteur belge* du même jour, une extension de cadre de deux substituts du procureur général supplémentaires au parquet général de Bruxelles et de 5 substituts du procureur du Roi, spécialisés en matière fiscale, pour l'ensemble du pays, a été accordée¹¹.

En ce qui concerne le parquet général de Bruxelles, il convient d'observer que cette extension de cadre venait simplement compenser les départs sans remplacement possible de deux magistrats qui y avaient été affectés lors de la suppression des juridictions militaires, tandis que les autres parquets généraux avaient entretemps obtenu des extensions de cadre. En outre, au cours des quinze dernières années, de multiples tâches nouvelles ont dû être assumées sans moyens supplémentaires, dont la coordination de cinq réseaux d'expertise, notam-

Er zouden binnen het openbaar ministerie entiteiten moeten worden opgericht die ermee zijn belast die vormen van criminaliteit tegen te gaan, en die entiteiten zouden kunnen worden ingesteld bij de rechtsgebieden van de hoven van beroep (wat ook het echelon van de arbeidsauditoraten wordt na de tenuitvoerlegging van de hervorming van de gerechtelijke arrondissementen). Niet alleen zal zo voor synergie tussen de parketten en de arbeidsauditoraten worden gezorgd op een niveau waarop een doorgedreven specialisatie mogelijk is, maar die formule zou tevens de daadwerkelijke specialisatie van de magistraten waarborgen door hen in een raamwerk op te nemen dat zou garanderen dat zij zich daadwerkelijk ten volle kunnen wijden aan de bestrijding van dergelijke vormen van criminaliteit.

Het zou uitermate nuttig kunnen blijken een echt financieel parket op te richten, dat de in fiscale aangelegenheden gespecialiseerde substituut-procureurs des Konings zou omvatten, alsmede de met de bestrijding van sociale fraude belaste substituut-arbeidsauditeurs en de naar de parketten gedetacheerde ambtenaren van de FOD Financiën. Samen met de reeds geformuleerde suggestie om een *Guardia di finanza* op te richten, zou aldus een doeltreffende alomvattende structuur kunnen ontstaan.

Bij de wet van 31 december 2012 houdende diverse bepalingen betreffende justitie, die dezelfde dag in het *Belgisch Staatsblad* werd bekendgemaakt¹¹, werd, voor het hele land, een uitbreiding van de personeelsformatie toegestaan met twee bijkomende substituut-procureurs-generaal in Brussel en vijf bijkomende substituut-procureurs des Konings die gespecialiseerd zijn in fiscale aangelegenheden.

Wat het parket-generaal van Brussel betreft, moet worden opgemerkt dat die uitbreiding van de personeelsformatie gewoon het vertrek zonder mogelijke vervanging heeft gecompenseerd van twee magistraten die aan dat parket werden toegewezen toen de militaire rechtscolleges werden afgeschaft, terwijl de andere parketten-generaal ondertussen al een personeelsuitbreiding hadden verkregen. Bovendien zijn er de jongste vijftien jaar tal van nieuwe taken bijgekomen, waaronder de coördinatie van vijf expertisenetwerken, onder meer

¹¹ Par contre, le cadre administratif de mon office n'a pas été augmenté, générant ainsi un problème de bonne administration des dossiers devant être présentés aux magistrats ou ayant été traités par eux.

¹¹ Desalniettemin werd de administratieve personeelsformatie van de dienst van de spreker niet uitgebreid, wat negatieve gevolgen heeft gehad voor het goede beheer van de dossiers die aan de magistraten moeten worden voorgelegd of die door hen zijn behandeld.

ment ceux chargés, l'un de la criminalité économique et financière, l'autre de la lutte contre la corruption¹².

En ce qui concerne les substituts du procureur du Roi spécialisés en matière fiscale, on rencontre des difficultés de recrutement.

Ces extensions de cadre sont évidemment des démarches appréciables, mais leur ampleur n'est pas à la mesure des défis et des besoins.

Au niveau des cours et tribunaux, le gouvernement a prévu l'engagement de 8 nouveaux juges spécialisés dans les affaires de fraude fiscale. On ne peut que se réjouir de cette décision. Elle pose cependant question à deux niveaux.

Tout d'abord, on peut s'interroger sur le degré de priorité accordé à la lutte contre la criminalité économique et financière, sachant que pour les "comparutions immédiates", 12 juges, 12 substituts et 12 greffiers supplémentaires ont été prévus.

Ensuite, cette mesure n'a de sens que si toute la chaîne pénale est renforcée. Or, en amont, il manque d'enquêteurs, d'experts et de juges d'instruction spécialisés. La fonction spécifique de juge d'instruction spécialisé en matière financière ou fiscale n'a pas été créée en droit belge, contrairement à ce qui existe au niveau du ministère public¹³.

La phase du règlement de la procédure peut également durer plusieurs mois, voire des années.

Dans le cadre d'une réforme de la procédure pénale, cette phase du règlement de la procédure devrait être soit fondamentalement revue, en radicalisant le concept de purge des nullités et en évitant les véritables car-

één dat belast is met de economische en financiële criminaliteit en een ander met de corruptiebestrijding¹², zonder dat in bijkomende middelen werd voorzien.

De indienstneming van substituut-procureurs des Konings gespecialiseerd in fiscale aangelegenheden zorgt voor moeilijkheden.

Men moet uiteraard waardering hebben voor die personeelsuitbreidingen, maar de omvang ervan is niet evenredig aan de uitdagingen en de noden.

— Op het niveau van de hoven en rechtbanken heeft de regering de indienstneming van 8 nieuwe in fiscale fraude gespecialiseerde rechters gepland. Men kan zich alleen verheugen over die beslissing. Ze doet echter op twee niveaus vragen rijzen.

Ten eerste kan men zich vragen stellen over de prioriteitsgraad die aan de bestrijding van de economische en financiële criminaliteit wordt toegekend, wetende dat voor de onmiddellijke verschijningen in 12 bijkomende rechters, 12 bijkomende substituten en 12 bijkomende griffiers is voorzien.

Die maatregel heeft alleen zin als de hele strafrechtenketen wordt versterkt. Hogerop zijn er echter te weinig onderzoekers, experts en gespecialiseerde onderzoeksrechters. Het bijzonder ambt van onderzoeksrechter gespecialiseerd in financiële of fiscale aangelegenheden werd niet gecreëerd in het Belgisch recht, in tegenstelling tot wat op het niveau van het openbaar ministerie bestaat¹³.

De etappe van de regeling van de rechtspleging kan ook ettelijke maanden of zelfs jaren duren.

Die etappe van de regeling van de rechtspleging zou in het kader van een hervorming van de strafprocedure ofwel grondig moeten worden herzien door het concept *zuivering van nietigheden* te radicaliseren en door de

¹² Il convient de rappeler que le législateur a créé la fonction de magistrat d'assistance par la loi du 22 décembre 1998 et que cette fonction est expressément visée, notamment, aux articles 58bis, 4°, 143bis, 259sexies, § 1er, 3°, et 259sexies, § 2 et 3 du Code judiciaire. A ce jour aucun magistrat d'assistance n'a été nommé. Des magistrats des différents parquets généraux ayant la qualité de coordinateur principal de réseau d'expertise du Collège des procureurs généraux assument les fonctions de magistrats d'assistance dans les matières réparties entre les différents procureurs généraux en vertu de l'arrêté royal du 6 mai 1997 relatif aux tâches spécifiques des membres du Collège des procureurs généraux.

¹³ La loi du 4 août 1986 ("Charte du contribuable") a expressément créé la fonction de substitut du procureur du Roi spécialisé en matière fiscale.

¹² Er zij aan herinnerd dat de wetgever bij de wet van 22 december 1998 het ambt van bijstandsmagistraat heeft gecreëerd en dat dit ambt uitdrukkelijk wordt bedoeld in de artikelen 58bis, 4°, 143bis, 259sexies, §1er, 3°, et 259sexies, § 2 et 3, van het Gerechtelijk Wetboek. Tot dusver werd geen enkele bijstandsmagistraat benoemd. Magistraten van de verschillende parketten met de hoedanigheid van hoofdcoördinator van het expertisenetwerk van het College van procureurs-generaal oefenen het ambt van bijstandsmagistraat uit in de aangelegenheden die krachtens het koninklijk besluit van 6 mei 1997 betreffende de specifieke taken van de leden van het College van procureurs-generaal verdeeld zijn onder de verschillende procureurs-generaal.

¹³ De wet van 4 augustus 1986 ("charter van de belastingplichtige") heeft uitdrukkelijk het ambt van substituut-procureur des Konings gespecialiseerd in fiscale aangelegenheden in het leven geroepen.

rouseaux de recours auxquels on assiste actuellement dans certaines affaires complexes, soit être purement et simplement supprimée.

En aval, des difficultés existent au niveau des cours d'appel. Ainsi, à titre d'exemple, la chambre correctionnelle de la cour d'appel de Bruxelles spécialisée en matière de droit pénal financier et social est totalement saturée, non seulement en raison de l'afflux d'affaires financières, mais aussi parce qu'elle doit en plus traiter des affaires de droit commun que les autres chambres ne peuvent absorber.

Un arriéré se constitue donc inexorablement. Pourtant, les magistrats n'ont pas ménagé leurs efforts: au cours des dix dernières années, l'afflux de nouveaux dossiers traités par les chambres correctionnelles de la cour d'appel de Bruxelles a augmenté d'environ 10 %, tandis que le nombre d'arrêts définitifs augmentait de 15 %. Néanmoins, la situation de la 11ème chambre correctionnelle francophone de la cour est telle que les délais pour une première fixation sont de l'ordre de 6 mois, sachant qu'à cette première audience l'affaire doit le plus souvent être remise à environ 6 mois plus tard pour plaidoirie. Un an s'écoule donc entre un appel et le début de l'examen du dossier par la cour.

M. Nouwynck n'a cessé de dénoncer cette situation depuis son entrée en fonction et tant la ministre de la Justice que le secrétaire d'État à la lutte contre la fraude la connaissent bien. La conséquence de cette situation est que les délais de traitement sont trop longs, ce qui a déjà conduit à plusieurs reprises cette cour d'appel à constater le dépassement du délai raisonnable du fait de son propre retard dû à son manque de moyens.

5. Conclusions

En guise de conclusion, M. Nouwynck estime que d'un point de vue comptable, les propositions énoncées ci-dessus auraient certes un impact budgétaire négatif à très court terme. Cependant, l'investissement serait dérisoire par rapport aux sommes actuellement perdues en raison de l'inefficacité de la répression.

Certes les activités judiciaires n'ont pas de but lucratif mais si l'on souligne souvent le coût des frais de justice, il convient de ne pas oublier l'impact financier favorable pour le budget de l'État d'une décision prise dans un délai raisonnable. Au contraire, le constat que tous les efforts consentis par les enquêteurs et les magistrats

ware carrouseaux van hogere beroepen te voorkomen die men momenteel in sommige complexe zaken ziet, ofwel gewoonweg moeten afgeschaft.

Op een lager niveau zijn er moeilijkheden bij de hoven van beroep. Zo is bij wijze van voorbeeld de in financieel en sociaal strafrecht gespecialiseerde correctionele kamer van het hof van beroep te Brussel compleet overstelpt, niet alleen door de toevloed van financiële zaken, maar ook omdat ze daarnaast ook de gemeenrechtelijke zaken moet behandelen die de andere kamers niet voor hun rekening kunnen nemen.

Er ontstaat dus onvermijdelijk een achterstand. De magistraten hebben nochtans grote inspanningen geleverd: de toevloed van nieuwe dossiers die door de correctionele kamers van het hof van beroep te Brussel worden behandeld, is de jongste tien jaar met ongeveer 10 % toegenomen, terwijl het aantal eindarresten met 15 % is gestegen. De situatie van de 11^e Franstalige correctionele kamer is niettemin van dien aard dat het zes maanden duurt vóór een eerste rechtsdag wordt bepaald, wetende dat de zaak tijdens die terechtzitting meestal met ongeveer 6 maanden moeten worden uitgesteld met het oog op de pleidooien. Tussen het instellen van het hoger beroep en het begin van het onderzoek van het dossier door het hof verloopt dus een jaar.

De heer Nouwynck heeft die situatie herhaaldelijk aan de kaak gesteld sinds zijn aantreden. Zowel de minister van Justitie als de staatssecretaris voor de Bestrijding van de sociale en de fiscale fraude kennen ze goed. Het gevolg van die situatie is dat de doorlooptijden te lang zijn, wat dit hof van beroep er al verschillende keren heeft toe gebracht vast te stellen dat de redelijke termijn overschreden was als gevolg van haar eigen vertraging die te wijten is aan haar gebrek aan middelen.

5. Conclusies

Om af te ronden, is de heer Nouwynck van oordeel dat de voormelde voorstellen uit een boekhoudkundig oogpunt op de zeer korte termijn zeker een negatieve budgettaire weerslag zouden hebben. De investering zou echter te verwaarlozen zijn vergeleken bij de bedragen die thans verloren gaan door de ondoeltreffendheid van de vervolging.

De gerechtelijke activiteiten hebben weliswaar geen winstgevend doel maar vaak wordt erop gewezen dat het gerechtelijk bestel handenvol geld kost; toch mag men daarbij niet uit het oog worden verliezen dat indien een rechtbank binnen een redelijke termijn een uitspraak velt, dat voor de staatskas een gunstige financiële

dans le cadre d'un dossier complexe n'aboutissent à rien, est un constat de faillite dont toute la société fait en définitive les frais.

En outre, sur les plans éthique et social, cette impunité est inacceptable en ce qu'elle renforce les inégalités sociales à un moment où l'État demande des efforts aux citoyens et s'impose des restrictions qui touchent notamment certaines prestations sociales, au détriment des plus faibles.

Lorsque l'on parle de politique criminelle, ce qui vient immédiatement à l'esprit, c'est la défense des droits fondamentaux des personnes, à commencer par le droit à la sécurité au quotidien. Mais plus qu'un objectif en elle-même, la sécurité n'est-elle pas une résultante? Une société sûre n'est-elle pas surtout une société fondée sur le droit et la justice, où chacun peut trouver sa place et sa dignité?

La politique criminelle doit donc aussi tendre à consolider les mécanismes régulateurs qui contribuent à la cohésion sociale et au bien-être individuel et collectif, parmi lesquels la juste perception de l'impôt et des cotisations sociales, et le respect des règles qui régissent les activités économiques.

En ces temps où des efforts sont demandés aux citoyens, où l'État s'impose des restrictions touchant aux services publics, aux prestations sociales, comment accepter une justice faible avec les forts?

B. Exposé de M. Christian De Valkeneer, président du Collège des procureurs généraux

M. Christian De Valkeneer, président du Collège des procureurs généraux, indique que le manque d'informatisation de la justice constitue la principale pierre d'achoppement de la réforme des procédures judiciaires. Les cours et tribunaux fonctionnent en général avec des applications informatiques très archaïques. Certains services du ministère public, comme les auditorats du travail, ne sont même pas encore informatisés du tout.

Pendant des années, la justice a été la victime d'un déficit chronique d'investissements dans le domaine des TIC. En raison des carences de l'informatisation,

weerslag heeft. Daar tegenover staat de vaststelling dat indien in een complex dossier alle inspanningen van de speurders en de magistraten niets opleveren, zulks een teken van ware onmacht is, waar eigenlijk de hele samenleving voor opdraait.

Een dergelijke straffeloosheid is ook ethisch en sociaal onaanvaardbaar. Straffeloosheid vergroot immers de maatschappelijke ongelijkheid, net op het ogenblik dat de Staat inspanningen van de burgers vraagt en zelf overgaat tot bezuinigingen waardoor met name wordt gesneden in bepaalde sociale voorzieningen, hetgeen de zwaksten in de samenleving treft.

Bij het begrip "strafrechtelijk beleid" denkt men onmiddellijk aan de verdediging van de basisrechten van personen, en dan vooral aan het recht op veiligheid in het dagelijkse leven. Misschien is veiligheid niet alleen een doelstelling, maar ook en vooral een resultante van iets anders. Is een veilige samenleving niet vooral een samenleving die berust op recht en rechtvaardigheid, waar elkeen zijn plaats heeft en in waardigheid kan leven?

Het strafrechtelijk beleid moet er dus ook op gericht zijn de regulerende mechanismen te versterken die bijdragen tot sociale samenhang en tot het individuele en collectieve welzijn. Een onderdeel daarvan zijn de billijke inning van de belastingen en de sociale bijdragen, alsmede de inachtneming van de voorschriften die de economische activiteiten regelen.

Hoe kan worden aanvaard dat het gerecht zwak optreedt jegens de sterken, net nu van de burger inspanningen worden gevraagd en de Staat zelf overgaat tot bezuinigingen die niet zonder gevolgen blijven voor de overheidsdiensten en voor de sociale voorzieningen?

B. Uiteenzetting van de heer Christian De Valkeneer, voorzitter van het College van procureurs-generaal

De heer Christian De Valkeneer, voorzitter van het College van procureurs-generaal, geeft aan dat gebrekig informatisering van justitie het belangrijkste struikelblok vormt voor de hervorming van de gerechtelijke procedures. De hoven en rechtbanken werken in het algemeen met sterk verouderde informaticatoepassingen. Sommige diensten van het openbaar ministerie, zoals de arbeidsauditoraten zijn zelfs nog helemaal niet geïnformatiseerd.

Gedurende jaren is justitie het slachtoffer geweest van een chronisch gebrek aan investeringen op het vlak van ICT. Door de manke informatisering kunnen

les moyens et le personnel n'ont pas pu être utilisés de manière optimale. Trop de substituts sont à présent contraints de s'occuper de tâches administratives. Une informatisation poussée permettrait à ces personnes de s'investir davantage dans la lutte effective contre la fraude.

L'orateur insiste ensuite sur l'importance de disposer de magistrats bien formés. Un juge d'instruction spécialisé parvient à finaliser ses dossiers beaucoup plus rapidement que des juges d'instructions qui ne disposent pas d'une connaissance poussée.

Il convient d'abord de réformer la structure de gestion des parquets. Le mieux serait de prévoir un parquet distinct pour les affaires économiques et fiscales.

II. — QUESTIONS DES MEMBRES

M. Carl Devlies (CD&V) indique que, ces derniers mois, plusieurs articles de presse ont évoqué des dossiers de fraude prescrits (notamment en raison du dépassement du délai raisonnable). Ces articles sont la cause de cette audition. Cette audition vise à déterminer s'il existe encore, dans nos cours et tribunaux, des problèmes structurels à l'origine de telles prescriptions.

Il ressort de l'exposé de M. Nouwynck que 555 dossiers (portant, à vrai dire, sur 434 affaires principales) sont en phase d'instruction judiciaire depuis plus de cinq ans. Le risque de prescription existe pour un très grand nombre de ces dossiers, sans même tenir compte de toutes les manœuvres dilatoires possibles, étant donné que la chambre du conseil doit encore être saisie.

La Commission d'enquête parlementaire sur les grands dossiers de fraude fiscale a mis en évidence plusieurs problèmes dans son rapport final (DOC 52 0034/004). Il est décevant de constater que tous les problèmes structurels n'ont pas été traités depuis lors.

L'une des recommandations de cette commission d'enquête a bien été suivie: le dispositif *una via* prévoit aussi bien la voie administrative (pour les petites fraudes) que la voie judiciaire (pour les grands dossiers de fraude). La voie administrative (SPF Finances) fonctionne bien, notamment grâce à l'instauration de la transaction (conformément à l'une des recommandations de la commission d'enquête). Dans certains cas, la voie judiciaire reste problématique. Il est inadmissible que les petites fraudes soient traitées efficacement mais que les grands dossiers de fraude ne le soient pas. Les dossiers dans lesquels la voie judiciaire est choisie doivent être traités dans un délai raisonnable. Lors de

de middelen en het personeel niet optimaal worden ingezet. Teveel substituten moeten zich vandaag noodgedwongen bezighouden met administratieve taken. Een doorgedreven informatisering zou er voor kunnen zorgen dat deze mensen meer kunnen worden ingezet voor effectieve fraudebestrijding.

De spreker benadrukt vervolgens het belang van goed opgeleide magistraten. Een gespecialiseerde onderzoeksrechter slaagt erin om zijn dossiers veel vroeger af te ronden dan onderzoeksrechters die niet over een doorgedreven kennis beschikken.

Er is in de eerste plaats nood aan een hervorming van de beheersstructuur van de parketten. Zo zou er best worden voorzien in een apart parket voor economische en fiscale zaken.

II. — VRAGEN VAN DE LEDEN

De heer Carl Devlies (CD&V) geeft aan dat verschillende persberichten van de laatste maanden gewag maakten van verjaarde fraudedossiers wegens (o.a. wegens het overschrijden van de redelijke termijn). Deze persberichten vormden de aanleiding voor deze hoorzitting. Deze hoorzitting heeft tot doel te kijken of er nog structurele problemen zijn bij onze hoven en rechtbanken die leiden deze verjaarde dossiers.

Uit de uiteenzetting van de heer Nouwynck blijkt dat 555 dossiers (eigenlijk 434 hoofdzaken) al meer dan 5 jaar in de fase van het gerechtelijk onderzoek zitten. Voor heel wat van deze dossiers dreigt de verjaring aangezien zij nog voor de raadkamer moeten worden gebracht, zonder nog rekening te houden met alle mogelijke vertragsmanoeuvres.

De parlementaire onderzoekscommissie naar de grote fiscale fraude-dossiers heeft in haar eindverslag (DOC 52 0034/004) een reeks pijnpunten blootgelegd. Het is toch teleurstellend om vast te stellen dat niet alle structurele problemen ondertussen zijn aangepakt.

Een aanbeveling van de onderzoekscommissie die wel is opgevolgd is de *una via*-regeling die zowel een administratieve afhandeling (voor de kleinere fraude-zaken) en een gerechtelijke afhandeling (voor de grote fraudedossiers) voorziet. De administratieve afhandeling (door de FOD Financiën) loopt ondertussen vlot, mede dankzij de invoering van de minnelijke schikking (één van de aanbevelingen van de onderzoekscommissie). De gerechtelijke afhandeling blijft in een aantal gevallen problematisch. Het is onaanvaardbaar dat de kleine fraude efficiënt wordt aangepakt en de grote fraude niet. De dossiers waarvoor een gerechtelijk afhandeling wordt gekozen, moeten binnen een redelijk termijn

ce choix, il y a lieu de tenir compte des capacités de l'appareil judiciaire. Il est insensé d'opter pour la voie judiciaire si la justice n'a pas les moyens d'agir.

Une grande partie des recommandations formulées par le Collège des procureurs généraux à l'époque de la commission d'enquête ont déjà été concrétisées. Il s'agit aujourd'hui de mettre en œuvre ses dernières recommandations afin que les grands dossiers de fraude puissent être traités efficacement. Cela ne mettra pas fin au sentiment d'impunité mais cela rapportera plus d'argent à l'État. Que peut-on encore faire sous cette législature selon le Collège?

Qu'en est-il de la mini-instruction? Elle faisait également partie des recommandations de la commission d'enquête. Une telle mini-instruction permet au ministère public de requérir une perquisition sans qu'une instruction ne doive être ouverte. C'est ainsi que le parquet conserve la possibilité de procéder à une citation directe sans devoir passer par la chambre du conseil. M. Devlies renvoie à sa proposition de loi visant à instaurer cette mini-instruction: proposition de loi modifiant le Code d'instruction criminelle en ce qui concerne l'extension de la mini-instruction à la perquisition (DOC 53 3281/001).

M. Christophe Lacroix (PS) remarque que son groupe partage bon nombre des préoccupations de M. Nouwynck. Aussi, le groupe PS a déposé de nombreuses propositions de loi pour remédier à ces problèmes.

L'intervenant renvoie à la proposition de loi déposée par son groupe, visant à compléter le système "*una via*" par le renforcement des sanctions contre les intermédiaires fiscaux liés à des fraudes et à des planifications fiscales agressives reposant sur des violations des règles fiscales ou déontologiques (DOC 53 2738/001). Cette proposition de loi vise à améliorer et renforcer les dispositifs de sanctions pénales et administratives concernant les intermédiaires fiscaux.

Néanmoins, les organisations professionnelles des intermédiaires fiscaux affirment qu'un renforcement des sanctions n'est pas nécessaire car le contrôle interne effectué par les commissions disciplinaires de ces organisations suffit. Ces dernières années, de réelles sanctions n'ont été infligées que dans quelques cas seulement. Selon les ordres professionnels, le problème ne se pose donc pas vraiment. Le Collège des procureurs généraux partage-t-il l'opinion des ordres professionnels?

worden afgesloten. Bij het maken van de keuze moet worden rekening gehouden met de capaciteit van het justitieel apparaat. Het heeft geen zin te kiezen voor een gerechtelijke afhandeling als het gerecht daartoe niet de middelen heeft.

Van de aanbevelingen die het College van Procureurs-generaal zelf heeft geformuleerd ten tijde van de onderzoekscommissie zijn er reeds heel wat gerealiseerd. Het komt er nu op aan de laatste aanbevelingen nog uit te voeren zodat ook de grote fraudedossiers efficiënt kunnen worden aangepakt. Dit zal niet een einde maken aan het gevoel van straffeloosheid maar ook direct meer geld opbrengen voor de staat. Wat acht het College nog mogelijk gedurende deze legislatuur?

Hoe is het gesteld met het mini gerechtelijk onderzoek? Dat was ook een van de aanbevelingen van de onderzoekscommissie. Dergelijke mini-onderzoek laat aan het openbaar ministerie toe om een huiszoeking te vorderen zonder dat een gerechtelijk onderzoek moet worden opgestart. Zodoende behoudt het parket de mogelijkheid om tot een rechtstreekse dagvaarding over te gaan zonder langs de raadkamer te moeten gaan. De heer Devlies verwijst naar het door het ingediende wetsvoorstel dat beoogt om dit mini-onderzoek in te voeren: wetsvoorstel tot wijziging van het Wetboek van Strafvordering wat de uitbreiding van het mini-onderzoek tot de huiszoeking betreft (DOC 53 3281/001).

De heer Christophe Lacroix (PS) merkt op dat heel wat pijnpunten die de heer Nouwynck heeft aangehaald, worden gedeeld door zijn fractie. De PS-fractie heeft dan ook heel wat wetsvoorstellen ingediend om deze pijnpunten te verhelpen.

De spreker verwijst naar het door zijn fractie ingediende wetsvoorstel tot aanvulling van de "*una via*"-regeling door de verstrenging van de sanctiemaatregelen ten aanzien van fiscale tussenpersonen die aan fraude en agressieve fiscale planning doen en daarbij de fiscale of deontologische regels overtreden (DOC 53 2738/001). Dit wetsvoorstel beoogt de strafrechtelijke en administratieve sanctiemechanismen ten aanzien van de fiscale tussenpersonen te verbeteren en te versterken.

Nochtans beweren de beroepsorganisaties van de fiscale tussenpersonen dat verstrenging van de sancties niet nodig is omdat er voldoende interne controle is via de tuchtcommissies van deze ordes zelf. De laatste jaren zijn er maar in enkele gevallen echte sancties opgelegd. Volgens de beroepsordes stelt het probleem zich dus eigenlijk niet. Deelt het College van procureurs generaal de mening van de beroepsordes?

Le Collège des procureurs généraux estime-t-il que la justice ne dispose pas de moyens suffisants pour lutter contre la grande fraude fiscale? Si oui, cela résulte-t-il d'un manque de volonté politique?

Pourquoi manque-t-on de magistrats fiscaux? Peut-on expliquer ce manque par le caractère peu attrayant de la profession: un salaire trop bas, perspectives de carrière inintéressantes?

Qu'en est-il de l'informatisation du département de la Justice? Comment la collaboration entre le SPF Finances et la Justice se déroule-t-elle? La réforme du SPF Finances et la perte de savoir-faire en ayant résulté ont-elles des conséquences en termes de gestion des dossiers de fraude?

Comment rendre les parquets de manière générale encore plus efficaces et plus performants?

M. Luk Van Biesen (Open Vld) relève l'existence d'un déséquilibre au niveau des 555 dossiers de fraude menacés de prescription: 22 % d'entre eux sont traités par des parquets situés en Région flamande et 78 %, par des parquets bruxellois ou wallons.

L'intervenant juge inacceptable que la justice ne parvienne pas à mener les dossiers de fraude à bonne fin. M. Van Biesen se demande si la justice est suffisamment disposée à s'attaquer aux problèmes et à réaliser des réformes. Le législateur a fait son travail. La justice semble rester à la traîne. Nombre de recommandations formulées par la commission d'enquête sur la fraude fiscale ont dans l'intervalle été traduites en législation fiscale. La ministre de la Justice a, elle aussi, fait le nécessaire en créant des places supplémentaires de substituts fiscaux et de juges pénaux fiscaux et des fonctions supplémentaires au niveau du secrétariat, et en agrandissant le parquet de Bruxelles. Le secrétaire d'État à la Lutte contre la fraude sociale et fiscale a également pris les mesures qui s'imposaient. Quelles sont les mesures légales que le Collège des procureurs généraux juge encore indispensables pour permettre à la justice de s'attaquer aux dossiers de fraude de façon efficace et performante?

Une approche performante des dossiers de fraude suppose non seulement la mise à disposition de moyens suffisants, mais également une volonté de s'adapter.

M. Benoît Drèze (cdH) demande si le Collège des procureurs généraux a le sentiment qu'on accorde intentionnellement trop peu de moyens à la justice pour lui permettre de remplir ses missions.

Is het College van de procureurs-generaal van mening dat het gerecht niet over voldoende middelen beschikt om de zware fiscale fraude? Zo ja, is dit dan te wijten aan een gebrek aan politieke wil?

Waarom is er een gebrek aan fiscale magistraten? Wordt dit veroorzaakt door de onaantrekkelijkheid van het beroep: te laag salaris, slechte loopbaanperspectieven?

Hoe is het gesteld met de informatisering van het departement justitie? Hoe verloopt de samenwerking tussen de FOD Financiën en justitie? Heeft de hervorming van de FOD Financiën en het daardoor veroorzaakte verlies aan know-how gevolgen voor het beheer van de fraudedossiers?

Hoe kunnen de parketten in het algemeen nog efficiënter en performanter worden gemaakt?

De heer Luk Van Biesen (Open Vld) stelt vast dat er een onevenwicht is in de 555 fraudedossiers die dreigen te verjaren: 22 % van de dossiers wordt behandeld door parketten die zich bevinden in het Vlaamse Gewest, 78 % van de dossiers wordt behandeld door parketten die zich bevinden in Brusselse en Waalse Gewest.

De spreker vindt het onaanvaardbaar dat het gerecht er niet in slaagt om de fraudedossiers tot een goed einde te brengen. De heer Van Biesen vraagt zich af of er bij het gerecht wel voldoende bereidheid aanwezig is om de problemen aan te pakken en hervormingen door te voeren. De wetgever heeft intussen zijn werk gedaan. Het lijkt erop dat het gerecht in deze wat achterblijft. Heel wat aanbevelingen van de onderzoekscommissie fiscale fraude zijn ondertussen omgezet in fiscale wetgeving. Ook de minister van Justitie heeft het nodige gedaan met de creatie van extra plaatsen voor fiscale substituten, met extra secretariaatsfuncties en fiscale strafrechters en de uitbreiding van het Brussels parket. Ook de staatssecretaris voor de Strijd tegen de fiscale en sociale fraude heeft de nodige maatregelen genomen. Welke wettelijke maatregelen acht het College van procureurs generaal nog noodzakelijk opdat het gerecht de fraudezaken efficiënt en performant zou kunnen aanpakken?

Een performante aanpak van de fraudedossiers is niet alleen een zaak van voldoende middelen maar ook een zaak van aanpassingsbereidheid.

De heer Benoît Drèze (cdH) vraagt of het College van procureurs generaal de indruk heeft dat het gerecht met opzet te weinig middelen krijgt om zijn taken te kunnen vervullen.

Dispose-t-on de données qui permettent une comparaison internationale de l'approche des dossiers de fraude? Quelles bonnes pratiques de l'étranger peuvent servir de modèle dans notre pays? Les organisations internationales telles que le GAFI et l'OCDE ont-elles exercé une quelconque pression sur la Belgique pour qu'elle améliore sa lutte contre les phénomènes de fraude?

D'après le Collège des procureurs généraux, la complexité de la législation fiscale compliquerait la lutte contre les fraudeurs. Une simplification de la législation fiscale faciliterait-elle la lutte contre la fraude?

M. Georges Gilkinet, président, constate avec déception que peu de choses ont changé depuis que la commission d'enquête chargée d'examiner les grands dossiers de fraude fiscale a rédigé ses recommandations. Beaucoup de dossiers de fraude n'aboutissent toujours pas, pour des raisons de prescription ou de dépassement du délai raisonnable, à l'instar de la célèbre affaire KB-Lux. Cette situation est inacceptable car elle fait perdre aux citoyens leur confiance dans l'ordre judiciaire.

Pourquoi la lutte contre la fraude fiscale n'est-elle pas abordée de manière transversale? L'intervenant a l'impression que la coopération entre l'ISI et la justice n'est pas toujours idéale. Accroître les investissements dans la lutte contre la fraude fiscale (davantage d'enquêteurs et de magistrats du parquet) constitue une opération rentable. Il est dès lors incompréhensible que le monde politique ne souhaite pas investir davantage dans ce combat.

M. Gilkinet pose ensuite une série de questions spécifiques:

Comment les 555 dossiers de fraude se répartissent-ils entre les différents parquets? Comment se fait-il que seulement 4 % de ces dossiers se trouvent au parquet de Gand et 31 % au parquet de Liège? Le parquet de Gand est-il beaucoup plus efficace que les autres parquets? Quel est le risque effectif de prescription pour ces 555 dossiers?

A-t-on évalué l'incidence budgétaire en cas de prescription de ces 555 dossiers? Quel montant représentent-ils au total?

Quels enseignements la justice tire-t-elle de la transaction? La transaction ne met-elle pas les fraudeurs dans une situation confortable? Peut-on accepter que,

Zijn er gegevens beschikbaar over een internationale vergelijking inzake de aanpak van fraudedossiers? Welke goede praktijken uit het buitenland kunnen als model dienen voor ons land? Is er vanuit de internationale organisaties zoals het GAFI en de OESO een bepaalde druk merkbaar op België om de fraudedossiers beter aan te pakken?

Volgens het College van procureurs generaal zou de complexiteit van de fiscale wetgeving de strijd tegen de fiscale fraudeurs bemoeilijken. Zou een vereenvoudiging van de fiscale wetgeving de aanpak van de fraudedossiers vergemakkelijken?

De heer Georges Gilkinet, voorzitter, stelt met teleurstelling vast dat er niet veel is veranderd sinds de onderzoekscommissie belast met het onderzoek naar de grote fraudedossiers zijn aanbevelingen heeft opgesteld. Nog steeds monden heel wat fraudedossiers op niets uit wegens verjaring of wegens het overschrijden van de redelijke termijn, zoals de bekende KBC-Lux-zaak. Dit is onaanvaardbaar omdat de burgers daardoor het vertrouwen in de rechterlijke macht kwijtraken.

Waarom wordt de strijd tegen de fiscale fraude niet transversaal aangepakt? De spreker heeft de indruk dat de BBI en het gerecht niet altijd goed samenwerken. Meer middelen investeren in de strijd tegen de fiscale fraude (meer speurders, parketmagistraten) is rendabel: het zou een veelvoud opbrengen aan fiscale inkomsten. Het is dan ook onbegrijpelijk dat de politieke wereld niet meer wil investeren in fraudebestrijding.

Vervolgens stelt de heer Gilkinet een aantal specifieke vragen:

Hoe zitten de 555 fraudedossiers verspreid over de verschillende parketten? Hoe komt het dat maar 4 % van deze dossiers bij het parket van Gent zitten en 31 % bij het parket van Luik? Is het Gentse parket dan veel efficiënter dan de andere parketten? Wat is het effectieve risico op verjaring voor deze 555 dossiers?

Is er een evaluatie gemaakt van de budgettaire impact van deze 555 dossiers als zij zouden verjaren? Welk bedrag vertegenwoordigen deze dossiers gezamenlijk?

Wat zijn de ervaringen van het gerecht met de minnelijke schikking? Zet de minnelijke schikking de fraudeurs niet in een comfortabele situatie? Is het aanvaardbaar

même au moment où une affaire est portée devant le tribunal, une transaction reste possible? Dans ce cas, tout le travail effectué durant l’instruction se révèle vain.

M. Gilkinet estime que l’instauration de la réglementation *una via* a donné naissance à une justice de classe: les petits dossiers de fraude instruits par la voie administrative sont traités rapidement et efficacement, tandis que les grands dossiers instruits par la voie judiciaire restent en souffrance et sont menacés de prescription. Les parquets disposent-ils de suffisamment de moyens pour traduire dans la pratique le volet judiciaire de la réglementation *una via*?

Comment la collaboration entre la justice, le SPF Finances et la police judiciaire se déroule-t-elle dans les faits? La commission d’enquête sur les grands dossiers de fraude fiscale a recommandé d’octroyer le statut d’officier de police judiciaire aux fonctionnaires fiscaux. Ne serait-il pas souhaitable que les parquets et les juridictions d’instruction soient assistés en permanence par des fonctionnaires fiscaux? La nouvelle réforme des polices ne laisse plus aucune place pour un service central chargé de traiter les dossiers financiers par-delà les limites des ressorts. Le Collège estime-t-il comme M. Gilkinet que cet état de fait ne contribuera pas à améliorer la lutte contre la fraude?

Pourquoi est-il difficile d’engager des magistrats ayant suivi une formation en droit fiscal? Cette difficulté est-elle liée au statut de ces magistrats ou à la technicité de la matière?

Ne s’impose-t-il pas de reconsidérer les règles applicables en matière de prescription?

III. — RÉPONSES DES REPRÉSENTANTS DU COLLÈGE DES PROCUREURS GÉNÉRAUX ET RÉPLIQUES DES MEMBRES

A la question posée par M. Van Biesen, *M. De Valkeneer* estime que le département de la Justice doit effectivement être modernisée et pouvoir se remettre en cause afin d’être plus efficace. En particulier, la gestion du temps est un élément primordial qui doit absolument être pris en compte et rentrer dans les mentalités. Il s’agit là d’un élément essentiel de qualité de la justice car rendre la justice dix ans après les faits n’est pas une bonne justice; raison pour laquelle le Collège a mis en œuvre un mécanisme de gestion du temps (“*doorlooptijd*”) visant à pouvoir en tout temps identifier à quel maillon de la chaîne judiciaire un dossier se trouve et

dat zelfs op het ogenblik dat een zaak voor de rechtbank is gebracht, een minnelijke schikking nog mogelijk is?

In dergelijk geval is al het werk dat werd verricht tijdens een gerechtelijk onderzoek tevergeefs geweest. De invoering van de *una via*-regeling heeft volgens de heer Gilkinet geleid tot een klassejustitie: de kleine fraudedossiers die via de administratieve weg worden behandeld worden snel en efficiënt aangepakt, terwijl de grote fraudedossiers die via de gerechtelijke weg worden behandeld blijven liggen en dreigen te verjaren. Beschikken de parketten over voldoende middelen om het gerechtelijke luik van de *una via*-regeling in de praktijk om te zetten?

Hoe verloopt de samenwerking tussen het gerecht, de FOD Financiën en de gerechtelijke politie? De onderzoekscommissie belast met de grote fraudedossiers heeft aanbevolen om fiscale ambtenaren het statuut te geven van officier van gerechtelijke politie. Is het niet wenselijk dat de parketten en de onderzoeksge-rechten permanent bijstand zouden krijgen van fiscale ambtenaren? In de nieuwe politiehervorming is er geen plaats meer voor een centrale dienst die zich over de grenzen van de rechtsgebieden heen bezighoudt met financiële dossiers. Deelt het College de mening van de heer Gilkinet dat dit niet zal bijdragen tot een betere fraudebestrijding?

Waarom is het moeilijk om fiscaal geschoolde magistraten aan te werven? Heeft het te maken met het statuut of met de technicité van de materie?

Is het niet noodzakelijk om de regels van de verjaring te herzien?

III. — ANTWOORDEN VAN DE VERTEGENWOORDIGERS VAN HET COLLEGE VAN PROCUREURS-GENERAAL EN REPLIEKEN VAN DE LEDEN

In antwoord op de door de heer Van Biesen gestelde vraag geeft *de heer De Valkeneer* aan dat het departement Justitie inderdaad moet worden gemoderniseerd en zichzelf ter discussie moet kunnen stellen om doeltreffender te zijn. Meer bepaald het tijdsbeheer is een cruciaal aspect dat hoe dan ook in aanmerking moet worden genomen en dat ingang moet vinden in de geesten. Het betreft een essentieel kwaliteitselement van het gerecht, want tien jaar na de feiten recht doen, is geen goede rechtsbedeling; daarom heeft het College uitvoering gegeven aan het beheersmechanisme van de zogenaamde “*doorlooptijd*”, dat er toe strekt te

identifier par la même occasion d'éventuelles difficultés. Cet instrument permet d'avoir une visibilité quant au temps de traitement des dossiers.

Au niveau du parquet, il y a donc des efforts importants en terme de gestion qui ont déjà été entrepris. Il devrait en être de même au niveau de la magistrature assise.

Dans le même ordre d'idées, l'intervenant a initié, dans le ressort de la Cour d'appel de Liège, des accords de coopération entre différents parquets (Namur et Luxembourg par exemple) relatifs à la gestion des dossiers économiques et financiers et ce afin d'optimiser les structures existantes. Par ailleurs, l'orateur souligne que créer un parquet économique et financier n'implique pas forcément la nécessité d'obtenir des moyens financiers supplémentaires mais repose essentiellement sur une réorganisation des structures existantes.

Par contre, il y a aussi ce que l'institution judiciaire ne peut pas faire elle-même. L'informatisation du SPF Justice est à cet égard très largement déficiente voire catastrophique. Alors qu'il faudrait des moyens importants en vue de résorber ce retard, l'orateur constate qu'il ne reste aujourd'hui que 5 millions d'euros d'investissement informatique disponible sur l'ensemble du budget 2014 du SPF Justice.

Autant il faut optimiser la gestion de l'appareil judiciaire autant il faut que le budget du SPF Justice puisse assurer la poursuite de l'informatisation au sein du SPF Justice. Il est symptomatique de relever que l'auditorat du travail qui doit jouer un rôle crucial dans la lutte contre la fraude sociale est particulièrement désœuvrée en matière informatique. Il s'agit donc *a priori* d'une question de choix.

En ce qui concerne la proposition relative à la "mini-instruction" évoquée par M. Devlies, M. De Valkeneer n'en connaît pas les détails. Toutefois, il rappelle qu'il existe depuis longtemps un débat quant au maintien ou non du juge d'instruction et quant à son remplacement par un juge de l'instruction. C'est un débat de fond où il importe surtout de ne pas faire coexister deux systèmes différents et où finalement la compétence du juge d'instruction sera vidée à terme de sa substance. Personnellement, l'orateur signale que si le juge d'instruction n'est pas plus compétent ou plus vertueux que

allen tijde te kunnen uitmaken bij welke schakel van de gerechtelijke keten een dossier zich bevindt, alsook tegelijkertijd eventuele moeilijkheden aan te stippen. Dat instrument verschaft inzicht in de behandelingstermijn van de dossiers.

Bij het parket zijn dus al forse beheersinspanningen geleverd. Hetzelfde zou het geval moeten zijn bij de zittende magistratuur.

Dienovereenkomstig heeft de spreker in het rechtsgebied van het hof van beroep te Luik de aanzet gegeven tot samenwerkingsovereenkomsten tussen verschillende parketten (Namen en Luxemburg bijvoorbeeld) in verband met het beheer van de economische en financiële dossiers, teneinde de bestaande structuren te optimaliseren. Voorts beklemtoont de spreker dat de oprichting van een economisch en financieel parket niet noodzakelijkerwijs impliceert dat het nodig is bijkomende financiële middelen te verkrijgen; zulks berust namelijk in hoofdzaak op een reorganisatie van de bestaande structuren.

Daarentegen zijn er ook de zaken die het gerecht niet zelf kan verwezenlijken. In dat verband is de informatisering van de FOD Justitie volstrekt ondermaats of zelfs catastrofaal. Terwijl er forse middelen nodig zijn om de achterstand op dat vlak weg te werken, constateert de spreker dat er momenteel op de totale begroting 2014 van de FOD Justitie nog maar voor 5 miljoen euro aan informatica-investeringsmiddelen beschikbaar is.

Hoezeer een optimalisatie van het gerecht ook noodzakelijk is, toch moet de begroting van de FOD Justitie voorzien in de voortzetting van de informatisering bij dat departement. Het is symptomatisch dat het arbeidsauditoraat, dat een cruciale rol te spelen heeft bij de bestrijding van de sociale fraude, er uitermate bekaaid afkomt op informaticavlak. Het komt er dus *a priori* op aan keuzes te maken.

Vervolgens heeft de heer De Valkeneer het over het door de heer Devlies aangehaalde "mini-onderzoek". De spreker is dienaangaande niet op de hoogte van de details. Toch herinnert hij eraan dat reeds lang een debat aan de gang is over het al dan niet handhaven van de onderzoeksrechter en over diens vervanging door een zogenaamde "rechter van het onderzoek". Dat is een debat over de grond van de zaak, waarbij het vooral belangrijk is geen twee verschillende systemen naast elkaar te laten bestaan en waarbij de bevoegdheid van de onderzoeksrechter uiteindelijk een lege doos zal

son collègue du parquet, il a toutefois l'avantage d'être indépendant.

En ce qui concerne le rallongement des délais de prescription, l'intervenant concède qu'on peut éventuellement les rallonger mais il faudra toujours veiller à respecter le prescrit de l'article 6 de la Convention européenne des droits de l'homme qui énonce qu'un jugement doit intervenir dans un "délai raisonnable" compte tenu du nombre de parties, des textes invoqués, des preuves à apporter et de la complexité de l'affaire. La légitimité de la justice passe d'abord par une justice rendue dans un délai raisonnable. Dans d'autres pays, l'institution judiciaire travaille plus vite car elle est différemment organisée.

En ce qui concerne la difficulté à recruter des magistrats pour les sections financières, elle diffère de ressorts en ressorts. Mais il faut effectivement avoir une réflexion à ce sujet afin de trouver le moyen d'attirer des fonctionnaires de l'Inspection spéciale des impôts ou de l'Inspection sociale vers la magistrature.

En ce qui concerne la législation "*Una Via*", M.De Valkeneer souligne que celle-ci est finalement très récente et qu'il est donc prématuré de tirer des conclusions quant à son efficacité. Il conviendra de procéder à une évaluation de la loi pour tirer des premières conclusions.

En ce qui concerne le questionnement lié à une volonté délibérée du politique de ne pas accorder des moyens suffisants à la Justice, l'intervenant constate que la société actuelle est traversée par un syndrome sécuritaire. Si la délinquance n'augmente pas, la société a de plus en plus peur et est de plus en plus sensible à la transgression de la norme pénale. Il n'est dès lors pas étonnant que le monde politique tente d'y réagir en se focalisant sur les formes de criminalité qui sont les plus craintes par le citoyen (vols, cambriolages, car-jacking). C'est un constat. Il n'est donc pas si étonnant que 12 magistrats, 12 substituts et 12 greffiers supplémentaires ont été recrutés pour être affectés à la procédure pénale accélérée.

Enfin, en ce qui concerne l'évolution des dossiers financiers dans le ressort de la Cour d'appel de Liège, il y a 37 dossiers en phase d'instruction ou d'information au 10 janvier 2014 contre 106 dossiers au 10 juillet 2013.

worden. Zelf vindt de spreker dat, ofschoon de onderzoeksrechter niet méér bevoegdheden of verdiensten heeft dan zijn collega van het parket, hij niettemin het voordeel biedt onafhankelijk te zijn.

In verband met de verlenging van de verjaringstermijnen geeft de spreker toe dat daar eventueel aan kan worden gedacht, maar dat altijd zal moeten worden toegezien op de inachtneming van de bepalingen van artikel 6 van het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens, dat oplegt dat een vonnis binnen een "redelijke termijn" moet worden uitgesproken, gelet op het aantal partijen, de ingeroepen teksten, de aan te voeren bewijzen en de complexiteit van de zaak. De legitimiteit van het gerecht staat of valt in de eerste plaats met recht dat binnen een redelijke termijn wordt gedaan. In andere landen werkt het gerecht sneller, want het is daar anders georganiseerd.

Naar gelang van het rechtsgebied heeft men in meerdere of mindere mate moeite magistraten voor de financiële afdelingen aan te trekken. Dienaangaande moet echter reflectie plaatsvinden om een middel te vinden om ambtenaren van de bijzondere belastinginspectie of de sociale inspectie naar de magistratuur te doen overstappen.

Wat de "*Una Via*"-wetgeving aangaat, onderstreept de heer De Valkeneer dat die per slot van rekening zeer recent is, en dat het dus voorbarig is conclusies te trekken over de doeltreffendheid ervan. De wet zal moeten worden geëvalueerd om de eerste conclusies te kunnen trekken.

Vervolgens gaat de spreker in op de geruchten als zouden de beleidsmakers met opzet onvoldoende middelen voor het gerecht vrijmaken. In dat verband constateert hij dat de huidige samenleving aan een veiligheidssyndroom lijdt. Hoewel de delinquentie niet toeneemt, is de samenleving almaar bevreesder en is ze steeds gevoeliger voor de overschrijding van de strafrechtelijke norm. Het hoeft dus niet te verbazen dat de politieke wereld daarop probeert in te spelen door zich toe te spitsen op de criminaliteitsvormen waarvoor de burger het meest angst heeft (diefstallen, inbraken, *carjacking*). Dat is een vaststelling. Het is dus niet zo verwonderlijk dat 12 magistraten, 12 substituten en 12 griffiers extra werden gerekruteerd om te worden ingezet voor de versnelde strafrechtprocedure.

Aangaande de financiële dossiers in het rechtsgebied van het hof van beroep te Luik ten slotte, moet erop worden gewezen dat op 10 januari 2014 een onderzoek of een opsporingsonderzoek liep voor 37 dossiers, tegenover 106 dossiers op 10 juli 2013.

A la question posée par M.Lacroix, qui avait dit qu'il était frappé par la convergence de l'intervention de M. Nouwynck avec les notes du Centre Emile Vandervelde, M. Nouwynck relève qu'il est important d'observer que les solutions préconisées par les magistrats qui pratiquent cette matière, par le groupe de travail Una Via et par des experts tels que ceux de ce centre d'étude convergent.. C'est encourageant. Que faudrait-il faire et quelles seraient les étapes à envisager?

Il y a certes des accords de coopération qui ont été initiés entre parquets. Mais si on désire obtenir des effets sensibles et visibles sur la lutte contre la criminalité financière, il faudra libérer plus de moyens humains et financiers. A cet égard, le parquet de Bruxelles a fait un effort considérable pour résorber l'arriéré judiciaire mais si les autres maillons de la chaîne pénale ne suivent pas, il est vraisemblable que cet effort sera annihilé.

En ce qui concerne la comparaison avec d'autres ressorts mise en avant par M.Van Biesen, l'intervenant indique qu'il faut être prudent et fait remarquer que les plus gros dossiers de fraude fiscale et de blanchiment sont traités à Bruxelles avec en bout de chaîne un effet de goulot d'étranglement. A nouveau, les magistrats ont fait des efforts considérables au cours des dix dernières années. Ainsi, si le nombre de dossiers entrants soumis aux chambres correctionnelles de la Cour d'appel de Bruxelles a augmenté de 10 % au cours des dix dernières années, le nombre d'arrêts définitifs rendus a lui augmenté de 15 %. On ne peut toutefois pas demander indéfiniment cet effort aux magistrats. Cette situation a été dénoncée à maintes reprises et fort heureusement, le ministre de la Justice a reconnu le 6 février 2014 qu'il serait utile de créer une chambre supplémentaire à La Cour d'appel de Bruxelles.

A la question posée par M.Lacroix quant à une volonté délibérée de ne pas accorder des moyens au pouvoir judiciaire, l'intervenant rappelle que le système "Una via" implique que les fraudes graves ou organisées soient traitées par la voie judiciaire contrairement aux fraudes simples qui suivent une voie administrative. Or, si le pouvoir judiciaire n'a pas les moyens de sa politique, on risque d'engendrer une situation où la fraude simple sera effectivement rapidement sanctionnée alors que la fraude grave ne le sera pas. C'est inadmissible. M. Nouwynck ne souhaite pas faire de procès d'intention mais constate simplement que l'institution judiciaire n'a pas reçu lesdits moyens et qu'il y a apparemment d'autres priorités.

Op de vraag van de heer Lacroix, die heeft aangestipt dat het hem opviel hoezeer het betoog van de heer Nouwynck strookt met de uitspraken van het Emile Vander Velde Instituut, merkt de heer Nouwynck op dat het belangrijk is te noteren dat de magistraten die deze zaken behandelen, de "Una Via"-werkgroep en een aantal deskundigen, zoals die van het studiecentrum, het eens zijn over de naar voren geschoven oplossingen. Dat is bemoedigend. Wat moet er gebeuren en welke stappen moeten worden overwogen?

Tussen de parketten onderling werden weliswaar samenwerkingsovereenkomsten op de sporen gezet, maar als men tastbare en zichtbare resultaten wil boeken in de bestrijding van de financiële criminaliteit, zal men meer personele en financiële middelen in stelling moeten brengen. In dat verband mag het parket te Brussel dan wel een grote inspanning hebben geleverd om de gerechtelijke achterstand weg te werken, maar als de andere schakels in de strafrechtelijke ketting niet volgen, zal die inspanning waarschijnlijk teniet worden gedaan.

Aangaande de vergelijking met andere rechtsgebieden waarvan de heer Van Biesen gewag maakt, merkt de spreker op dat men daarmee voorzichtig moet zijn. Hij wijst er tevens op dat de zwaarste dossiers inzake fiscale fraude en witwassen in Brussel worden behandeld, waarbij op het einde van de ketting een *bottleneck*-effect optreedt. De spreker beklemtoont nogmaals dat de magistraten het jongste decennium aanzienlijke inspanningen hebben geleverd. Hoewel het aantal bij de correctionele kamers van het hof van beroep te Brussel inkomende dossiers de jongste tien jaar met 10 % is gestegen, is het aantal eindarresten met 15 % toegenomen. Men kan evenwel van de magistraten niet eisen dat ze die inspanning tot in den treure volhouden. Deze toestand werd al meermaals gehekeld; gelukkig heeft de minister van Justitie op 6 februari 2014 erkend dat het zinvol zou zijn een extra kamer binnen het hof van beroep te Brussel op te richten.

In verband met de vraag van de heer Lacroix inzake de onwil om de gerechtelijke macht van middelen te voorzien, wijst de spreker erop dat de "Una via"-regeling impliceert dat ernstige of georganiseerde fraude door het gerecht wordt behandeld, terwijl gewone fraude door de administratie wordt aangepakt. Als Justitie evenwel niet de middelen krijgt om dat beleid ten uitvoer te leggen, dreigt men af te glijden naar een toestand waarin gewone fraude daadwerkelijk snel wordt bestraft, terwijl dat voor ernstige fraude niet het geval is. Dit is ontoelaatbaar. Hoewel de heer Nouwynck niemand van kwade bedoelingen wil betichten, constateert hij gewoon dat het gerecht de vereiste middelen niet heeft gekregen en dat de prioriteiten blijkbaar elders liggen.

En ce qui concerne la situation qui prévaut dans d'autres pays et en Italie en particulier, l'orateur rappelle que la Garde des finances ("*Guardia di Finanza*") est une police douanière et financière qui fait partie des forces armées italiennes. Elle dispose de moyens importants et est exclusivement dédiée à la lutte contre la criminalité financière. Or, même à l'époque de l'existence d'une section financière à la Gendarmerie, il est arrivé que ses enquêteurs soient détournés de leurs tâches pour renforcer des équipes chargées de dossiers ne relevant pas de la criminalité économique et financière.

Enfin, on peut effectivement estimer que la législation fiscale belge est trop complexe et que cette complexité tend à faciliter quelque peu les montages des fraudeurs (ou des optimisations fiscales selon les prévenus). Ceux-ci créent de plus en plus de structures à l'étranger et particulièrement dans les paradis fiscaux. Or, la coopération judiciaire avec ces pays est difficile de même que la levée du secret bancaire. A cet égard, l'*Appel de Genève* visant notamment à éradiquer les paradis fiscaux, à créer un espace judiciaire européen dans le but de lutter contre les malversations financières ou à obtenir la levée du secret bancaire garde toute son actualité.

Il ne convient pas forcément de modifier les règles de prescription car il est déjà très complexe aujourd'hui de calculer les délais de prescription dans d'importants dossiers lorsque plusieurs modifications légales sont intervenues.

M. De Wolf, avocat général près de la cour d'appel de Bruxelles et coordinateur principal du Réseau d'expertise ECOFINFISC du Collège des procureurs généraux, rappelle tout d'abord, en réponse à la demande de M. Devlies tendant à connaître notre avis sur l'utilité de reprendre la perquisition comme mesure pouvant être sollicitée dans le cadre d'une « mini-instruction », que le Livre XV du Code de droit économique permet aux agents de la Direction Générale "contrôle et médiation" du SPF Economie de demander l'autorisation au juge d'instruction d'effectuer une sorte de perquisition. Ces fonctionnaires sont donc habilités à procéder à des perquisitions. En matière pénale, ce sont des officiers de police judiciaire qui doivent procéder à la perquisition après en avoir été autorisés par le juge d'instruction. Certaines affaires sont donc uniquement mises à l'instruction afin d'effectuer une perquisition.

Wat de situatie in andere landen, en in Italië in het bijzonder, betreft, herinnert de spreker eraan dat de *Guardia di Finanza* een financiële en douanepolitie is die behoort tot het Italiaanse leger. De *Guardia di Finanza* beschikt over aanzienlijke middelen en wordt uitsluitend ingezet voor de bestrijding van de financiële criminaliteit. Zelfs in de tijd dat de Belgische Rijkswacht nog over een financiële afdeling beschikte, gebeurde het dat haar speurders van hun werk werden gehaald om steun te verlenen aan teams die zich moesten buigen over dossiers die niets met economische en financiële criminaliteit van doen hadden.

Tot slot stelt de spreker dat men inderdaad van oordeel kan zijn dat de Belgische belastingwetgeving te complex is en dat die complexiteit het de fraudeurs iets makkelijker kan maken constructies op te zetten (of aan "fiscale optimalisatie" te doen, zoals de beklaagden het noemen). Almaar vaker richten de fraudeurs structuren in het buitenland op, in het bijzonder in de belastingparadijzen. De gerechtelijke samenwerking met die landen verloopt echter moeizaam; ook de opheffing van het bankgeheim ligt moeilijk. Brandend actueel in dat verband is nog steeds de *Oproep van Genève*, waarbij het met name in de bedoeling ligt de belastingparadijzen uit te roeien, alsook een Europese gerechtelijke ruimte te creëren om de financiële wanpraktijken de bestrijden, dan wel het bankgeheim op te heffen.

De verjaringsregeling hoeft niet noodzakelijk te worden gewijzigd; het is immers nu al zeer ingewikkeld in belangrijke dossiers de verjaringstermijnen te berekenen, wetende dat de wet inmiddels een aantal keren is gewijzigd.

De heer De Wolf, advocaat-generaal bij het hof van beroep te Brussel en hoofdcoördinator van het Expertisenetwerk ECOFINFISC, gaat in op de vraag van de heer Devlies naar zijn standpunt over het nut van een huiszoeking die als mogelijke maatregel kan worden gevraagd in het raam van een "mini-onderzoek". Hij wijst er in dat verband eerst en vooral op dat Boek XV van het Wetboek van economisch recht de ambtenaren van de algemene directie Controle en Bemiddeling van de FOD Economie in staat stelt aan de onderzoeksrechter de toestemming te vragen om een soort van huiszoeking te mogen uitvoeren. Deze ambtenaren zijn dus gemachtigd huiszoekingen te doen. In strafzaken moeten huiszoekingen worden uitgevoerd door officieren van gerechtelijke politie die daartoe over de toestemming van de onderzoeksrechter moeten beschikken. Dat heeft tot gevolg dat sommige zaken alleen worden onderzocht om een huiszoeking uit te voeren.

En ce qui concerne la difficulté de recruter des substituts spécialisés en matière fiscale, l'orateur rappelle que la loi du 4 août 1986 portant des dispositions fiscales ("charte du contribuable") a prévu la création de la fonction de substitut du procureur du Roi spécialisé en matière fiscale. Cette loi énonçait des conditions précises de nomination (diplôme en droit fiscal, expérience à l'administration fiscale, ...). En vue de faciliter le recrutement, une loi du 15 juin 2001 a modifié l'article 194, § 4, du Code judiciaire en prévoyant que la fonction du substitut du procureur du Roi spécialisé en matière fiscale est attribuée à un candidat qui justifie de cette connaissance spécialisée par ses titres ou son expérience, sans fixer de condition formelle, en laissant le soin à la commission de nomination et de désignation du Conseil supérieur de la Justice d'examiner ces titres et expériences. Malgré ces initiatives, peu de candidats se présentent à cette fonction.

L'importance de la création d'un corps spécialisé dédié à la lutte contre la fraude fiscale est primordiale. Or, force est de constater que les substituts du procureur du Roi spécialisés en matière fiscale doivent assumer, comme les autres substituts chargés des affaires de droit commun, des permanences le weekend et la nuit. Leurs tâches ne sont donc pas exclusivement dédiées à la fraude fiscale.

A la question posée par M. Van Biesen quant à d'éventuelles modifications législatives, l'intervenant propose de revoir l'article 463 du CIR 92 qui énonce que "sous peine de nullité de l'acte de procédure, les fonctionnaires de l'Administration des contributions directes et de l'Administration de l'Inspection spéciale des impôts ne peuvent être entendus que comme témoins". Le libellé de cet article pose des difficultés sur le terrain notamment lorsque le libellé d'un procès-verbal est sujet à interprétation. Ainsi, dans un important dossier de carrousel TVA, l'irrecevabilité des poursuites a été déclarée car il n'était pas certain que le fonctionnaire n'avait été entendu que comme témoin.

M. De Wolf souligne qu'il ne faut pas perdre de vue que les prévenus utilisent tous les moyens possibles et imaginables dans leur défense. Il suffit de se rappeler que dans un des dossiers les plus importants de ces dernières années concernant des sociétés de liquidités, après qu'une procédure en récusation dirigée contre la présidente de la chambre correctionnelle appelée à examiner ce dossier, ait été non fondée, un nouveau conseil est intervenu pour le principal prévenu, ayant

Met betrekking tot het probleem om substituten aan te trekken die gespecialiseerd zijn in fiscale aangelegenheden, herinnert de spreker eraan dat de wet van 4 augustus 1986 houdende fiscale bepalingen (het "charter van de belastingplichtige") heeft voorzien in de functie van "substituut-procureur des Konings gespecialiseerd in fiscale aangelegenheden". Die wet legt strikte benoemingsvoorwaarden vast (diploma fiscaal recht, ervaring bij de belastingadministratie enzovoort). Om de rekrutering te vergemakkelijken, wordt, ingevolge een wet van 15 juni 2001, artikel 194, § 4, van het Gerechtelijk Wetboek aldus gewijzigd dat het ambt van de substituut-procureur des Konings gespecialiseerd in fiscale aangelegenheden wordt toegewezen aan een kandidaat die titels of verdiensten voorlegt waaruit deze gespecialiseerde kennis blijkt, zonder dat vormvereisten worden opgelegd, maar wordt de benoemings- en aanwijzingscommissie van de Hoge Raad voor de Justitie ermee belast die titels en verdiensten te onderzoeken. Ondanks die initiatieven stellen weinig magistraten zich kandidaat voor een dergelijke functie.

Het is van primordiaal belang dat een korps wordt opgericht dat zich louter bezighoudt met de bestrijding van de fiscale fraude. Men kan er echter niet omheen dat de substituten-procureur des Konings gespecialiseerd in fiscale aangelegenheden weekend- en nachtwachtdienst hebben, net als de andere substituten die gemeenrechtelijke dossiers behandelen. Dit houdt in dat hun takenpakket meer omvat dan louter de bestrijding van de fiscale fraude.

Op de vraag van de heer Van Biesen over eventuele wetswijzigingen stelt de spreker de herziening voor van artikel 463 van het WIB '92, dat onder meer de volgende zin bevat: "De ambtenaren van de Administratie der directe belastingen en van de Administratie van de bijzondere belastinginspectie mogen, op straffe van nietigheid van de akte van rechtspleging, slechts als getuige worden gehoord.". De verwoording van dit artikel doet in de praktijk problemen rijzen, meer bepaald wanneer de verwoording van een proces-verbaal voor interpretatie vatbaar is. Zo werden in een belangrijk btw-carrousel dossier de vervolging niet-ontvankelijk verklaard omdat niet vaststond dat de ambtenaar louter als getuige was gehoord.

De heer De Wolf onderstreept dat niet uit het oog mag worden verloren dat beklaagden zich van alle denkbare en ondenkbare middelen bedienen om zich te verdedigen. De spreker verwijst naar een van de belangrijkste dossiers van de voorbije jaren, met betrekking tot kasgeldvennootschappen, waarin — nadat een wrakingsprocedure tegen de voorzitter van de correctionele kamer die met het onderzoek van het dossier was belast, ongegrond was verklaard — de hoofdbeklaagde

un lien de parenté avec la présidente de cette chambre, obligeant celle-ci à se déporter.

Quant à la problématique du renforcement des sanctions pénales à l'égard des intermédiaires participant à des fraudes fiscales graves ou organisées, M. De Wolf rappelle qu'il importe surtout que les ordres professionnels fassent appliquer leurs codes de déontologie. De la même manière, la loi du 11 janvier 1993 relative à la prévention de l'utilisation du système financier aux fins du blanchiment de capitaux et du financement du terrorisme prévoit déjà la possibilité de sanctionner pécuniairement les fiscalistes et conseillers fiscaux. Toutefois, il apparaît que même lorsque l'infraction est établie, les instituts des professions concernées ou leurs conseils de discipline ne prononcent aucune sanction pécuniaire.

L'intervenant souligne que l'incrimination de "faux fiscal" présente dans de nombreux dossiers permet actuellement de proroger les délais de prescription car ce délai ne commence à courir que lorsque le faux cesse d'avoir un effet utile.

Aujourd'hui, il importe d'accorder la priorité à la lutte contre la fraude fiscale en vue d'envoyer un signal clair à tous ceux qui seraient tentés d'organiser des fraudes fiscales graves. On entrevoit déjà une certaine tendance à la reconversion de la criminalité de droit commun vers la criminalité financière. À défaut, la surcharge de travail et l'absence de moyens risquent à terme de démotiver les magistrats.

M. De Wolf précise encore que la loi du 10 juin 1997 (M.B. 18 juillet 1997) accorde déjà la qualité d'officier de police judiciaire auxiliaire du procureur du Roi et de l'auditeur du travail aux fonctionnaires fiscaux détachées auprès des parquets.

En ce qui concerne la disponibilité des magistrats à traiter les dossiers dits "*Una Via*", l'intervenant souligne qu'il existe un magistrat de référence dans chaque parquet. Toutefois, le groupe de travail "*Una Via*" a voulu que la fraude fiscale simple soit directement sanctionnée par la voie administrative mais que la fraude fiscale grave soit traitée par la voie judiciaire.

Enfin, à l'occasion de plusieurs questions posées par M. Devlies au ministre le 22 novembre 2013, l'intervenant informe la commission qu'un relevé non exhaustif des dossiers qui avait abouti à une prescription ou à un dépassement du délai raisonnable a été établi. Un rapport circonstancié avec un inventaire, dossier par

zich liet bijstaan door een nieuwe raadsman, die een bloedverwant was van de voorzitter van die kamer, waardoor deze niet anders kon dan zich terug te trekken.

Wat het aanscherpen van de strafrechtelijke sancties jegens tussenpersonen die betrokken zijn bij ernstige of georganiseerde fiscale fraude betreft, onderstreept de heer De Wolf dat de beroepsordes hun reglementen van plichtenleer moeten doen naleven. In datzelfde verband voorziet de wet van 11 januari 1993 tot voorkoming van het gebruik van het financiële stelsel voor het witwassen van geld en de financiering van terrorisme nu al in de mogelijkheid om fiscalisten en belastingconsulenten met geldboete te bestraffen. Zelfs wanneer over de overtreding geen twijfel bestaat, blijken de betrokken beroepsinstellingen of hun tuchtraden echter geen enkele financiële sanctie op te leggen.

De spreker onderstreept dat in heel wat dossiers waarin de beklaagde van "fiscale valsheid" wordt beticht, de verjaringstermijn kan worden verlengd, aangezien die termijn pas ingaat wanneer de gepleegde valsheid niet langer het beoogde effect sorteert.

Nu moet hoe dan ook voorrang worden gegeven aan de strijd tegen de fiscale fraude, zodat een duidelijk signaal wordt gegeven aan al wie van plan is ernstige fiscale fraude te plegen. Er kan alvast een trend worden ontwaard waarbij wordt overgeschakeld van gemeenrechtelijke criminaliteit naar financiële criminaliteit. Wordt die prioriteit niet gesteld, dan dreigen de magistraten op termijn gedemotiveerd te raken door de werkoverlast en het gebrek aan middelen.

De heer De Wolf preciseert voorts dat de bij de parketten gedetacheerde fiscaal ambtenaren, ingevolge de wet van 10 juni 1997 (*Belgisch Staatsblad* van 18 juli 1997), de hoedanigheid hebben van officier van gerechtelijke politie, hulpofficier van de procureur des Konings en van de arbeidsauditeur.

In verband met de beschikbaarheid van de magistraten om zogeheten *una via*-dossiers te behandelen, onderstreept de spreker dat elk parket een referentiemagistraat heeft. De werkgroep "*Una Via*" verkoos echter dat gewone fiscale fraude rechtstreeks zou worden bestraft via bestuurlijke weg, maar dat ernstige fiscale fraude via gerechtelijke weg zou worden aangepakt.

Naar aanleiding van verscheidene vragen die de heer Devlies de minister op 22 november 2013 heeft gesteld, deelt de spreker de commissie tot slot mee dat een niet exhaustieve oplijsting is gemaakt van de dossiers die waren verjaard of waarin de redelijke termijn was overschreden. Een uitvoerig rapport, waarbij voor

dossier, a été rédigé le 17 décembre dernier et communiqué à la ministre de la justice. Les montants cités dans ledit rapport représentent des sommes gigantesques et sont très inquiétants. Il faut en être conscient.

M. Georges Gilkinet, président, relève donc qu'une note a été communiquée au ministre de la justice mais que cette information n'est pas parvenue au parlement.

M. Lucien Nouwynck indique qu'il est délicat de fournir des informations sur des dossiers individuels à l'occasion d'une question parlementaire. Il revient à la ministre qui a reçu des informations très précises et confidentielles de décider de la manière dont elle répond au parlement. Il est difficile pour le Collège de communiquer directement ce rapport au parlement.

Parmi la liste des décisions judiciaires ayant abouti à une prescription ou à un dépassement du délai raisonnable, M. Nouwynck signale un arrêt de la Cour d'appel de Bruxelles qui constate le dépassement du délai raisonnable en raison du temps qu'elle a elle-même mis pour juger ce dossier, faute de moyens humains. Il s'agissait en l'espèce d'une affaire de carrousel TVA et de fraude fiscale représentant environ 10 millions d'euros. L'instruction avait été finalisée rapidement mais le fait même d'un appel a entraîné un retard dans le traitement du dossier par la Cour d'appel et finalement un dépassement du délai raisonnable. En l'espèce, il y a donc une fraude au préjudice de l'État belge mais aussi fraude au budget de l'UE car une partie des recettes TVA est rétrocédée à l'UE. Dans ce cas précis, seule une simple déclaration de culpabilité fut établie.

L'intervenant rappelle que dans des dossiers où la juridiction constate une prescription, l'État doit restituer les sommes ou les immeubles saisis; ce qui est encore plus grave.

M. Benoît Drèze (cdH) ne voit pas ce qui empêche le Collège à remettre à la commission des informations complémentaires relatives à ces dossiers.

M. Georges Gilkinet, président, partage cette opinion. Il ne peut se satisfaire d'une simple affirmation de "nombreux dossiers" représentant des "montants importants". Si le ministre n'a pas fait le choix de communiquer ces informations à M. Devlies, il lui paraît opportun que le Collège communique ces informations à la commission.

elk dossier een stand van zaken is opgemaakt, werd bekendgemaakt op 17 december 2013 en overhandigd aan de minister van Justitie. De in dat rapport genoemde bedragen zijn duizelingwekkend hoog en zijn bijzonder verontrustend. Daar dient men zich bewust van te zijn.

Voorzitter Georges Gilkinet merkt dus op dat de minister van Justitie een rapport heeft ontvangen, maar dat het parlement niet van die informatie in kennis is gesteld.

De heer Lucien Nouwynck geeft aan dat het een heikele aangelegenheid is over individuele dossiers gegevens te verstrekken in het raam van een parlementaire vraag. De minister heeft deze gedetailleerde en vertrouwelijke informatie ontvangen; zij beslist hoe zij daarmee omgaat jegens het parlement. Het is voor het College moeilijk dat rapport rechtstreeks aan het parlement ter hand te stellen.

De heer Nouwynck verwijst naar de lijst met de rechterlijke beslissingen die een verjaring of een overschrijding van de redelijke termijn vaststellen; hij attendeert meer bepaald op een arrest van het hof van beroep te Brussel, dat heeft vastgesteld dat de redelijke termijn was overschreden wegens de tijd die het bij gebrek aan mankracht zelf heeft moeten uittrekken om dit dossier te beoordelen. In de bewuste zaak ging het om een btw-carrousel en fiscale fraude, waarachter een bedrag van ongeveer 10 miljoen euro schuilging. Het gerechtelijk onderzoek was snel afgerond, maar alleen al het daaropvolgend ingesteld beroep heeft geleid tot vertraging bij de behandeling van het dossier door het hof van beroep en uiteindelijk tot de overschrijding van de redelijke termijn. In dit geval wordt dus niet alleen fraude gepleegd ten nadele van de Belgische Staat, maar ook fraude ten laste van de EU-begroting, aangezien een deel van de btw-ontvangsten wordt teruggestort aan de EU. In dit specifieke geval werd alleen een schuldigverklaring opgesteld.

De spreker herinnert eraan dat de afloop soms nog triester is: in dossiers waarvoor het rechtscollège de verjaring vaststelt, moet de Staat de verbeurdverklarde geldsommen of onroerende goederen teruggeven.

De heer Benoît Drèze (cdH) ziet niet in wat het College tegenhoudt de commissie aanvullende informatie over die dossiers te bezorgen.

Voorzitter Georges Gilkinet ziet dat evenmin in. Hij kan geen genoegen nemen met de loutere bewering dat het gaat om "talrijke dossiers" die "aanzienlijke bedragen" vertegenwoordigen. Als de minister ervoor heeft gekozen die inlichtingen niet aan de heer Devlies mee te delen, dan lijkt het hem passend dat het College ze alsnog aan de commissie bezorgt.

M. Lucien Nouwynck précise qu'il ne lui est pas déontologiquement possible de remettre à la commission une copie du courrier adressé à la ministre de la justice. Par contre, il peut parcourir rapidement l'inventaire des dossiers sans citer le nom des parties en cause:

— un jugement définitif du tribunal de première instance de Bruxelles du 26 juin 2012 : affaire de blanchiment d'argent portant sur plusieurs où le tribunal constate l'extinction de l'action publique;

— un jugement définitif du tribunal de première instance de Bruxelles du 15 mai 2012: affaire de blanchiment d'argent portant sur 20,4 millions d'euros où le tribunal constate l'extinction de l'action publique;

— un arrêt de la Cour d'appel de Bruxelles du 21 octobre 2013: affaire de blanchiment d'argent portant sur 422 millions de francs belges où la cour constate l'extinction de l'action publique;

— un arrêt de la Cour d'appel de Bruxelles du 21 octobre 2013: affaire portant sur plusieurs dizaines de millions de dollars où la cour constate l'extinction de l'action publique;

— un jugement définitif du tribunal de première instance de Bruxelles du 26 juin 2012: affaire de fraude fiscale grave portant sur 1 milliard de francs belges et sur un montant éludé de TVA de 800 millions de francs belge;

— un arrêt de la Cour d'appel de Bruxelles du 27 février 2013: confiscations avec sursis de 3 ans pour la moitié des sommes saisies, ce qui implique une restitution de la moitié en raison du dépassement du délai raisonnable.

M. Georges Gilkinet, président, s'interroge quant au montant total des recettes perdues par l'État suite à ces décisions judiciaires?

M. Lucien Nouwynck indique qu'on ne peut simplement additionner les montants précités car il s'agit soit du montant de l'impôt éludé, soit du montant de l'escroquerie, soit encore du montant de l'argent blanchi. Il s'agit par ailleurs parfois de montants exprimés en devises différentes.

L'inventaire vise surtout à confirmer que la situation est inquiétante et que les procès de fraude fiscale porte sur des montants colossaux. En comparaison, un

De heer Lucien Nouwynck zegt dat hij uit een beroepsethisch oogpunt de commissie onmogelijk een afschrift kan geven van de aan de minister van Justitie gerichte correspondentie. Wél kan hij snel de inventaris van de dossiers doorlopen, zonder de namen van de partijen in het geding te vernoemen:

— een eindvonnis van 26 juni 2012 van de rechtbank van eerste aanleg te Brussel: een zaak i.v.m. het witwassen van geld met verschillende betrokkenen, waarin de rechtbank het verval van de strafvordering constateert;

— een eindvonnis van 15 mei 2012 van de rechtbank van eerste aanleg te Brussel: een zaak i.v.m. het witwassen van geld voor een bedrag van 20,4 miljoen euro waarin de rechtbank het verval van de strafvordering constateert;

— een arrest van 21 oktober 2013 van het hof van beroep te Brussel: een zaak i.v.m. het witwassen van geld voor een bedrag van 422 miljoen Belgische frank, waarin de rechtbank het verval van de strafvordering constateert;

— een arrest van 21 oktober 2013 van het hof van beroep te Brussel: een zaak die over verscheidene miljoenen US dollars gaat en waarin de rechtbank het verval van de strafvordering constateert;

— een eindvonnis van 26 juni 2012 van de rechtbank van eerste aanleg te Brussel: een zaak van ernstige fiscale fraude voor een bedrag van 1 miljard Belgisch frank en i.v.m. een ontdoken btw-bedrag van 800 miljoen Belgisch frank;

— een arrest van 27 februari 2013 van het hof van beroep te Brussel: verbeurdverklaringen met 3 jaar uitsstel voor de helft van de in beslag genomen sommen, wat impliceert dat de helft wordt teruggegeven wegens overschrijding van de redelijke termijn;

Voorzitter Georges Gilkinet vraagt hoeveel ontvangsten de Staat ingevolge die vonnissen in totaal aan zijn neus heeft zien voorbijgaan.

Volgens *de heer Lucien Nouwynck* kan men de voornoemde bedragen niet zomaar bij elkaar tellen aangezien het ofwel gaat om het bedrag van de ontdoken belasting, ofwel om een met oplichting gemoeid bedrag of nog, om een witgewassen geldbedrag. Soms gaat het trouwens om in verschillende valuta uitgedrukte bedragen.

De inventaris strekt er vooral toe te onderbouwen dat de toestand zorgwekkend is en dat bij de gedingen wegens fiscale fraude kolossale bedragen in het spel

magistrat ne coûte à l'État que 40 000 euros par an. Or, avec le système de la transaction pénale élargie, la mise en œuvre de celle-ci à Bruxelles a déjà permis de récupérer près de 36 millions d'euros. Certes, il conviendrait de pouvoir aboutir à un jugement dans chaque dossier mais dans la situation actuelle l'intervenant estime que le parquet doit utiliser tous les moyens que le législateur a mis à sa disposition.

M. Benoît Drèze (cdH) estime que dans la mesure où ces informations sont données verbalement, la commission devrait pouvoir également les recevoir par écrit.

A la demande des commissaires, M. Nouwynck communiquera une note complémentaire et "anonymisée" afin de permettre à la commission de comprendre l'ampleur du phénomène.

Le rapporteur,

Luk VAN BIESEN

Le président,

Georges GILKINET

zijn. Vergeleken daarmee kost een magistraat de Staat slechts 40 000 euro per jaar. Dankzij de regeling van de uitgebreide minnelijke schikking in strafzaken kon via de tenuitvoerlegging van die schikking, alleen al in Brussel nagenoeg 36 miljoen euro worden ingevorderd. Over elk dossier zou weliswaar een vonnis moeten worden gewezen, maar in de gegeven omstandigheden moet het parket volgens de spreker alle middelen gebruiken die de wetgever het ter beschikking heeft gesteld.

De heer Benoît Drèze (cdH) vindt dat als die inlichtingen mondeling worden meegedeeld, de commissie ze dan evengoed op schrift gesteld moet kunnen krijgen.

Op verzoek van de commissieleden zal de heer Nouwynck een aanvullende en "geanonimiseerde" nota bezorgen om de commissie de gelegenheid te geven de omvang van het fenomeen te bevatten.

De rapporteur,

Luk VAN BIESEN

De voorzitter,

Georges GILKINET